

Bioforsk Rapport

Bioforsk Report

Vol. 7 Nr. 133 2012

Skjøtselsplan for kystlynghei og slåttemark

Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya, Lurøy kommune, Nordland fylke.

Maja S. Kvalvik¹, Thomas H. Carlsen¹, Marit Dyrhaug² & Annette Bär¹

¹ Bioforsk Nord Tjøtta

² Norsk Landbruksrådgivning Helgeland

Forsidebilder viser gammelnorsk sau i lynchjeia på Buøya (bilde: Thomas H. Carlsen) og kvitsau på innmarka på Dyrøya (bilde: Annette Bär).

Hovedkontor/Head Office

Frederik A. Dahls vei 20
N-1432 Ås
Tel.: (+47) 40 60 41 00
post@bioforsk.no

Bioforsk Nord

Tjøtta
8860 Tjøtta
Tel.: (+47) 40 60 41 00
tjotta@bioforsk.no

Tittel/Title:

Skjøtselsplan for kystlynghei og slåttemark – Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya, Lurøy kommune, Nordland fylke.

Forfatter(e)/Author(s):

Maja Sjøskog Kvalvik, Thomas Holm Carlsen, Annette Bär & Marit Dyrhaug

<i>Dato/Date:</i> 26.10.2012	<i>Tilgjengelighet/Availability:</i> Åpen	<i>Prosjekt nr./Project No.:</i> 420217	<i>Saksnr./Archive No.:</i> 2011/874
<i>Rapport nr./Report No.:</i> 7 (133) 2012	<i>ISBN-nr./ISBN-no:</i> 978-82-17-00982-5	<i>Antall sider/Number of pages:</i> 47	<i>Antall vedlegg/Number of appendices:</i> 3

<i>Oppdragsgiver/Employer:</i> Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelinga	<i>Kontaktperson/Contact person:</i> Ingvild Gabrielsen og Kjell Eivind Madsen
---	---

<i>Stikkord/Keywords:</i> Kulturlandskap, kystlynghei, Dyrøya, Buøya, Sauøya, Grytøya, skjøtsel	<i>Fagområde/Field of work:</i> Arktisk landbruk og utmark
--	---

Sammendrag:

Denne skjøtselsplanen presenterer kystlyngheier på Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya, samt slåttemark på Dyrøya, alle i Lurøy kommune, på oppdrag fra grunneier/beitebruker og Fylkesmannen i Nordland. Skjøtselsplanen baserer seg på kartlegging av vegetasjon knyttet til kystlynghei og slåttemark. Planen anbefaler tiltak for skjøtsel av kystlynghei og slåttemark på øyene i form av fortsatt tradisjonell bruksform og bruksintensitet med beite/sein slått og hesjing eller bakketørring, samt evt. restaurering av de deler som preges av gjengroing for å reversere gjengroingsprosessen og gjenåpne landskapet. I tillegg presenterer planen også naturbeitemark og rikmyr som to andre verdifulle naturtypelokaliteter, men skjøtselsanbefalinger for disse naturtyper er ikke presentert i denne skjøtselsplan.

<i>Land/Country:</i>	Norge
<i>Fylke/County:</i>	Nordland
<i>Kommune/Municipality:</i>	Lurøy kommune
<i>Sted/Lokalitet:</i>	Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya

Godkjent / Approved

Prosjektleder / Project leader

Håkon Sund, avdelingsleder

Annette Bär, forsker

Forord

Denne rapporten beskriver skjøtelsplan i samsvar med Handlingsplan for kystlynghei. Arbeidet er utført på oppdrag fra grunneier/beitebruker og Fylkesmannen i Nordland.

Skjøtelsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel for kystlyngheiområder på Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya, samt slåttemarksområde på Dyrøya. Generell del (A) er hentet ut fra handlingsplanen for kystlynghei og slåttemark, som angir en mal og retningslinjer for kystlyngheier og slåttemark i Norge generelt, og er således ikke forfattet av undertegnede. Skjøtelsplanen er oppdelt i flere deler avhengig av lokalitetenes avgrensning, verdi og utforming. Det er fokusert på de områder som fremdeles har intakte og verdifulle kulturmarker, samt de områder som er viktige å skjøtte for et helhetlig landskapsbilde og for en praktisk skjøtsel i form av sauebeite. Andre verdifulle naturtypelokaliteter som rikmyr og naturbeitemark er også presentert i skjøtelsplanen, men skjøtelsmål og tiltak er ikke definert for disse naturtyper.

Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), og faktaark for kystlynghei utformet av John Bjarne Jordal (Jordal 2012) samt for slåttemark utformet av Ellen Svalheim (Svalheim 2012). Naturtypeavgrensning har ikke blitt foretatt i enkelte gjengroingsarealer. Dette gjelder områder der skogen har tatt over eller holder på å ta over, og der restaurering vil kreve store ressurser i en årrekke i både form og økonomi, og ikke minst arbeidskraft.

Takk til grunneier/beitebruker og Fylkesmannen i Nordland for godt samarbeid og for verdifull informasjon til prosjektet.

Tjøtta, 26.10.2012

Maja S. Kvalvik
Bioforsk Nord Tjøtta

Innhold

Beskrivelse av den helhetlige driften på Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya.....	3
A. Generell del - kystlynghei	4
Ulike utforminger av kystlynghei	4
Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle kystlyngheier	5
A. Generell del - slåttemark	8
Slåttemarksutforminger i Nord Norge	8
Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarker	9
B. Spesiell del: Dyrøya nord - kystlynghei	11
Søkbare egenskaper	11
Områdebeskrivelse	11
Skjøtselsplan.....	13
B. Spesiell del: Dyrøya sør - kystlynghei	15
Søkbare egenskaper	15
Områdebeskrivelse	15
Skjøtselsplan.....	17
B. Spesiell del: Dyrøya midt - slåttemark	19
Søkbare egenskaper	19
Områdebeskrivelse	19
Skjøtselsplan.....	21
B. Spesiell del: Buøya lokalitet 1 - kystlynghei	23
Søkbare egenskaper	23
Områdebeskrivelse	23
Skjøtselsplan.....	25
B. Spesiell del: Buøya lokalitet 2 - kystlynghei	28
Søkbare egenskaper	28
Områdebeskrivelse	28
Skjøtselsplan.....	30
B. Spesiell del: Buøya lokalitet 3 – rikmyr	32
Søkbare egenskaper	32
Områdebeskrivelse	32
B. Spesiell del: Buøya lokalitet 4 - rikmyr	34
Søkbare egenskaper	34
Områdebeskrivelse	34
B. Spesiell del: Grytøya sør - kystlynghei	36
Søkbare egenskaper	36
Områdebeskrivelse	36
Skjøtselsplan.....	38
B. Spesiell del: Grytøya nord - naturbeitemark	40
Søkbare egenskaper	40
Områdebeskrivelse	40
B. Spesiell del: Sauøya - kystlynghei	42
Søkbare egenskaper	42
Områdebeskrivelse	42
Skjøtselsplan.....	44
Kilder	46
Vedlegg.....	47

Beskrivelse av den helhetlige driften på Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya

Skjøtselsplanen er delt opp i flere naturtypelokaliteter grunnet lokalisering, verdisetting og naturgrunnlag. Dette betyr at i noen tilfeller består en øy av et flertall naturtypelokaliteter som er drevet på samme måte. For å få et oversiktlig bilde av den helhetlige driften presenteres den her, i tillegg til at den blir beskrevet for hver enkelt lokalitet/øy i de ulike kapitlene.

Dyrøya var tradisjonelt et kombinasjonsbruk, der jordbruk, egg- og dunvær og fiske alle var viktige næringer. I dag er Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen drivere på Dyrøya, Buøya, Grytøya og Sauøya, og en del av driften er delt sammen med Håvard Reløy som er driver på Nordsolvær, Reløya og Spjutøya. Skjøtselsplaner for hver enkelt av de tre sistnevnte øyene er også utarbeidet i 2012. I tillegg kommer noen andre øyer som også er en del av driften, men som det ikke er utarbeidet skjøtselsplaner for, blant annet Varøya og Lamøya. I dag består driften av sauehold med rasene norsk kvitsau og gammelnorsk sau, ljaslått på innmarka på Dyrøya, ærfugldrifft og fiske. I det følgende beskrives de aktiviteter som påvirker de kulturavhengige naturverdiene på øyene.

Dyrøya og Buøya er landfast med hverandre ved fjære sjø, og Grytøya er landfast med Buøya ved fjære sjø. Sauøya ligger rett øst om Buøya.

Sauebeiting på Dyrøya og Buøya/Grytøya består i 2012 av til sammen 40 gammelnorsk sau og 10 kvitsau. De gammelnorske sauene beiter ute hele året, mesteparten på Buøya. Utmarka på Dyrøya beites sporadisk av gammelnorsk sau som kommer over fra Buøya, og på høsten beiter de av og til på innmarka etter at gresset har vokst opp igjen etter slått. Kvitsauen er som oftest på Lamøya om sommeren, og er på vår- og høstbeite på innmarka på Dyrøya. Om vinteren er kvitsauene som oftest på Dyrøya der tilleggsforing er ordnet i fjøset. Vinteren 2012/2013 vil disse flyttes til Onøy.

Hele innmarka på Dyrøya slås med lja rundt 1. august. Gresset hesjes dersom det ikke er for kort. Slåttemarka har tidligere av og til vært gjødslet med både natur- og kunstgjødsel, og for noen år tilbake ble kalksalpeter brukt. Gjødslingen bærer ikke tegn på å ha påvirket naturverdiene med endring og reduksjon av floraen, noe som er vanlig å se ved mer intensiv gjødsling. I 2012 beitet omtrent 16 par gås i tillegg til opp mot 50 gås uten unger på øya. Disse er også med på å skape en gjødslingseffekt.

På Sauøya beitet i 2012 fem unge værere. Ungdyrene er fraktet dit i april hvert år. Voksne værere, 23 stk. i 2012, går på Varøya. Disse tas vanligvis ut dit rundt 20. juni.

A. Generell del - kystlynghei

Kystlynghei er en flere tusen år gammel naturtype som er dominert av røsslyng. Den ble skapt i de ytterste, oseaniske strøkene langs Norges kyst der klimaet er så mildt at småfe kan gå ute hele året eller det meste av året. Om sommeren beitet også storfe i lyngheia og lyng ble slått til vinterfôr. For å skape godt beitegrunnlag ble lyngheiene brent slik at det oppsto en mosaikk av gras- og urtevegetasjon (på nysvidde arealer) og lyngvegetasjon. Røsslyng er en eviggrønn dvergbusk som beites hele året, men er viktigst som fôrplante om seinhøsten og vinteren. Grasvegetasjonen er først og fremst vår- og sommerbeite, men særlig starr kan også spille en viktig rolle vinterstid. Selv om det er mange trekk i driftsmåten som er relativt ensartet, varierer både bruken og utformingen av kystlyngheia fra sør til nord og fra øst til vest.

Kystlyngheiene har spilt en viktig rolle i ressursutnyttelsen langs kysten og utgjorde tidligere ca. 2 % av landarealet i Norge. De strakk seg fra Lofoten til Kristiansand (eller muligens Grimstad). Også på noen få øyer i ytre Oslofjorden finnes det noe lynghei, bl.a. på Hvaler i Østfold. Lyngheidriften har gått sterkt tilbake i løpet av 1900-tallet. Når driften reduseres eller opphører, gror lyngheiene igjen. Også skogplanting, gjødsling, oppdyrking, nedbygging og nitrogennedfall utgjør trusler mot gjenværende arealer, og kystlynghei er nå en sterkt truet naturtype (Artsdatabanken 2011). Tradisjonell drift med helårsbeiting og lyngsviing er en forutsetning for opprettholdelse av kystlynghei.

Kystlyngheiene er egentlig ikke bare en naturtype, men en landskapstype som utgjøres av åpne arealer med en blanding av heivegetasjon, myr, havstrand, eng og knauser. Det norske kystlyngheilandskapet utgjør en del av et større lyngheilandskap som finnes langs atlantehavskysten helt ned til Portugal. Også i resten av det europeiske kystlyngheiområdet er lyngheia på sterk tilbakegang. Norge har verdens nordligst kystlyngheier og dermed et spesielt forvaltningsansvar for dem. Brann, beite og økologisk variasjon (fuktighet, pH) gir til sammen et stort mangfold av økologiske nisjer i lyngheisystemet, som igjen gir rom for en rekke arter og økotypen spesielt tilpasset bestemte deler av lyngheisyklusen. Selv om lynghei generelt regnes som et relativt sett artsfattig økosystem, er det totale biologiske mangfoldet knyttet til hele lyngheisyklusen betydelig. Som i de fleste andre semi-naturlige økosystemer øker også artsmangfoldet med kalkinnholdet i jorda (pH), spesielt de skjøtselsavhengige artene.

Ulike utforminger av kystlynghei

Kunnskapen om variasjonen i kystlyngheivegetasjonen er under utvikling. Det nyeste systemet for beskrivelse av variasjonen i norsk natur, Naturtyper i Norge (NiN), deler på grunnlag av vannmetning og kalkinnhold inn kystlynghei i seks grunntyper: kalkkysthei, intermedier kysthei og kalkfattig kysthei (dvs. tørrheier) samt kalkfuktigkysthei, intermedier fuktigkysthei og kalkfattig kystfuktigkysthei (dvs. fuktigheier). (www.naturtyper.artsdatabanken.no)

I tillegg til røsslyng er bl.a. blåbær, tyttebær, krekling, smyle, kornstarr, tepperot og skrubbeær vanlige arter i norske kystlyngheier. Fuktigheier skiller seg fra tørrheier ved et framtrædende innslag av fuktigkrevende arter og myrarter som klokkeling, klokkebær, rome og bjønnskjøgg. Nybrent kystlynghei med lyng i pionerfasen inneholder en del urter og gras, mens gammel lynghei (30-50 år) ofte er meget artsfattig og har et velutviklet mosedekke.

I det følgende gis det en kort beskrivelse av karakteristiske trekk for kystlynghei i sør, vest og nord. For å ivareta det biologiske mangfoldet er det viktig å ivareta lyngheier som representerer variasjonen langs hele kysten i tillegg til variasjonen i fuktighet og kalkinnhold.

Det meste av kystlyngheiene i sør er relativt tørr kystlynghei, fukthei er sjeldnere. I de sørlige heiene forekommer klokkesøte langs kysten fra Lindesnes til Stavanger. I sørhellende lyngheier på litt næringsrik grunn kan man finne en del andre urter som blodstorkenebb, fagerperikum, kystmaure og firtann. På Lista og Jæren finnes det fortsatt en meget spesiell lyngheitype: lynghei som er et suksesjonstrinn mellom marehalmdyne og skog. De domineres av røsslyng, krekling, krypvier, marehalm og sandstarr.

Kystlyngheiene i vest dvs. fra Rogaland til Møre og Romsdal, har størst utstrekning i vest-øst-retning og for hundre år siden gikk lyngheia her langt inn i fjordene. I dag dominerer imidlertid lyngheia først og fremst de ytterste øyene og de ytre fjordstrøkene. Her finnes arter med høye krav til fuktighet og lang vekstsesong. Klokkelyg, som vokser i fuktigere områder enn røsslyng, er vanlig her, og purpurlyng (NT på Rødlista 2010), som er frostømfintlig, finnes i en smal stripe ytterst på kysten til Sunnmøre. En rekke arter med vestlig utbredelse i Norge har lyngheia her som sitt viktigste habitat, for eksempel vestlandsvikke, lyngøyentrøst, fagerperikum, heiblåfjær og kystmyrklegg. Artsmangfoldet synker fra vest mot øst på grunn av at de klart vestlige artene faller ut.

I nord dvs. fra Trøndelag til Nordland, dominerer fukthei på grunn av mye nedbør og lav temperatur. Torvdybden kan være flere desimeter og overgangen mot myr er glidende. Krekling blir et stadig vanligere innslag nordover og kan bli mer dominerende enn røsslyngen. Siden den har lavere beiteverdi kan det skape problemer i områder med vinterbeiting. Slåttestarr og torvull er også vanlig. Fra Sunnmøre og nordover minker innslaget av vestlige arter, mens innslaget av nordlige arter og fjellarter øker, som for eksempel dvergbjørk, rypebær og molte. Tørrhei kan forekomme i sørhellinger og på arealer med skrint jordsmonn. Her øker andelen av urter og gras som tepperot, engkvein og rødsvingel, og melbær er et karakteristisk innslag. Den norske kysten domineres av fattige bergarter, men nordover finnes det innslag av kalkrike bergarter som gir rik hei med innslag av kalkkrevende arter som flekkmure, blåstarr, reinrose, vill-lin, fjellfrøstjerne og orkideer. Også på skjellsand kan det utvikles slik rik hei.

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle kystlyngheier

Skjøtsel

Kystlyngheiene er skapt ved rydding av skog, lyngsviing, beiting og lyngslått. De har utviklet seg gjennom gjensidig påvirkning mellom lynghei og beiting, først og fremst med gammelnorsk sau, men også med geit og sommerbeiting med storfe. Helårsbeite med gammelnorsk sau sees som den viktigste driftsmåten for å ta vare på kystlynghei. Ved innsiktsfull drift kan en også skjømte kystlynghei ved beiting med spælsau, norsk kvit sau eller andre saueraser fra tidlig vår til sein høst, og tidvis vinterbeiting kombinert med tilleggsføring når forholdene tilsier det. Storfe som kviger, sinkyr (kyr i tørrperioden), ammekyr med kalv samt kastrater kan beite i kystlynghei om sommeren når det inngår strandeng eller andre arealer med gras- og halvgras i tilstrekkelig omfang i beiteområdet som helhet.

Lyngsviing er avgjørende både for opprettholdelse av ønsket artsinnhold i lyngheiene og det biologiske mangfoldet, og for sikring av godt og tilstrekkelig beitegrunnlag. Det er derfor viktig å planlegge lyngsviingen for flere år framover slik at man til enhver tid har den mosaikk av grasarealer og lyngarealer av forskjellig alder som er ønskelig. Det er best både for sauene og vegetasjonen om avsviingsområdene ikke er for store. Med store avsviingsområder minker det biologiske mangfoldet og sauene får vanskeligere for å finne godt fôr i tilstrekkelige mengder til enhver tid. For lammenes tilvekst er det spesielt viktig at det finnes lett tilgjengelige grasarealer fra våren og utover sommeren. Lyngsviingsarbeidet blir imidlertid mer arbeidskrevende når avsviingsarealene er små så det gjelder å finne en passe balanse.

I denne sammenheng er det viktig å kunne vurdere og bestemme hvor lang tid det skal gå mellom hver gang man svir av samme område, dvs. hvilken rotasjonsperiode lyngheivegetasjonen skal ha.

Utviklingen av røsslyngplanten går gjennom flere faser, fra pionerfase til byggefase og videre til moden fase. Fôrproduksjonen er høyest i tidlig byggefase. Når lyngen begynner å bli gammel ("moden"), dvs. vanligvis når den har blitt 20-30 cm høy, brenner man på nytt. Hvor lang tid det tar varierer med klima, lokale vokseforhold og beitetrykk, men man regner med 8-20 år. Siden utviklingen av røsslyngen kan variere så mye, er det viktig at man lager individuelle skjøtselsplaner som tar hensyn både til røsslyngens evne til å regenerere, røsslyngens tilveksthastighet og en vurdering av problemarter som kan komme inn etter sviing.

Selve avsviingsarbeidet må også planlegges nøye med hensyn til hvor ilden skal starte og avsluttes. Myr- og vannkanter kan være naturlige avslutningslinjer, men det hender at man må lage branngater (5-6 m) for å sikre en god avslutning. Ved planleggingen av avsviingen må man også ta hensyn til fugl, kulturminner, landskapsestetikk og eventuelle erosjonsproblemer. Man må sørge for å ha brannslukkingsutstyr tilgjengelig og man må varsle brannvesenet på forhånd. Naboer bør også varsles. Det er viktig å være mange nok for å sikre at man kan styre brannen. Brenning må bare gjennomføres under gunstige værforhold og når det er tørt eller fuktig jord, dvs. i perioden fra sein høst til tidlig vår. Hvis man ikke selv har erfaring med lyngsviing, bør man skaffe profesjonell hjelp, i hvert fall første gangen.

Restaurering

I gammel lynghei, dvs. lynghei som ikke har vært brent på lenge, kan det være et kraftig oppslag av busker og trær. Hvis lyngheia skal tas i bruk igjen bør dette ryddes før man brenner på nytt. Noe bjørk, rogn og ulike vierarter bør imidlertid settes igjen fordi det kan være viktig "tilskuddsfôr" for sauene. I gammel lynghei er det mer mose og lav i bunnsjiktet enn i lynghei som har vært i kontinuerlig drift. Det kan forårsake seinere regenerering av vegetasjonen etter sviing. I tillegg kan gammel lyng ha vanskeligere for å sette rotskudd, noe som også forsinker regenereringen. Selv om regenereringen i gammel røsslyng går seint etter første sviing, kan det gå fortere ved ny sviing. Det beste resultatet oppnås imidlertid i områder som ikke er for gjengrodde.

Beiting og dyrevelferd

Ved vurdering av områder med kystlynghei med omsyn til egnethet og kvalitet som beite, må forhold som vegetasjon, mengde og kvalitet av beiteplanter, tilgang på vann, mulighet for å søke ly/skygge m.m. vurderes. Tilgjengelighet med tanke på tilsyn skal også vurderes. Det stilles krav om at det er tilstrekkelig beitegrøde til at dyrenes behov for energi, protein og mineral dekkes både med hensyn til vedlikeholdsfôr og tilvekst, og at antall dyr i ulike deler av beitesesongen tilpasses beitegrunnet.

Gammelnorsk sau (ofte kalt villsau) er en hardfør, lett sau som er tilpasset utegangerdrift i store deler av året, eller hele året der og når det er vilkår for det. Krav til beitekvalitet er gjeldende ved hold av gammelnorsk sau og utegangerdrift. Driften skal være tuftet på et opplegg som sikrer god dyrevelferd. Driftsformen helårs utegangerdrift krever godkjenning fra Mattilsynet, og det forutsetter driftsopplegg og tilsyn som tar høyde for situasjoner med behov for tilleggsfôring og ly/enkelt dyrerom.

Ved kombinasjon av område med milde vintre, tilstrekkelig areal og velkjøttet beite med kystlynghei greier gimrer og voksne sauer av gammelnorsk sau seg vanligvis tilfredsstillende gjennom vinteren. Om nødvendig må tilslipp av vær ordnes slik at lamming om våren ikke starter før beitegraset er kommet i vekst slik at sauene finner næringsrikt fôr til produksjon av melk. Kommer det tungt snøfall som blir liggende, og som gjør det vanskelig for sauene å få tak i tilstrekkelig fôr, må en straks sette inn tiltak med tilleggsfôring og om nødvendig hente dyrene i hus og/eller innhegning med ly for nødvendig oppfølging. Vinterbeite til utegangersau må ha tilstrekkelig med lynghei av god kvalitet. Unge skudd av røsslyng er viktigste vinterbeiteplanta, men tilgang på starr, gras som de finner innimellom m.m. er betydningsfullt for det samlede næringsopptaket om vinteren. Innholdet av protein i fôret er gjerne noe knapt. Gammelnorsk sau kan i noen grad tære litt på kroppsreserver gjennom vinteren, uten at dette er kritisk. Dyrene må da ha fått bygd opp kroppsreserver gjennom sommer, høst og førjulsvinter.

Tilveksten på lam og sauer av gammelnorsk sau ved helårs utegangerdrift i kystlynghei på Vestlandet og Sør-Trøndelag er undersøkt i et forskningsprosjekt. Tilveksten på lammene var høyere i flere av de undersøkte lokalitetene i Trøndelag enn i Hordaland og Sogn og Fjordane. Det kan være flere grunner til dette, bl.a. har god tilgang på grasområder stor betydning for lammenes tilvekst, men også berggrunn og jordsmonn er faktorer som spiller inn. I noen av lokalitetene på Vestlandet ble det gjort undersøkelser der en så på tilveksten både hos lam og sauer i mer oppdelte perioder. Disse registreringene viste at det var liten tilvekst på lam fra sist i august til først i oktober, men at tilveksten på gimrer og sauer var tilfredsstillende og at disse bedret holdet utover høsten.

I Vestlandsfylkene Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal er situasjonen at en god del av villsaualammene fra kystlynghei ikke har nådd tilfredsstillende slaktevekt, kjøttsetting og fettinnhold ved tidspunktet for høstslakting. Disse lammene som ikke er slaktemodne må overvintres på en måte som sikrer tilstrekkelig førtilgang og god dyrevelferd. Små sauelam må ikke gå sammen med vær slik at de kan bli paret, da drektighet krever svært mye og setter individet tilbake i utvikling, og kan være i strid med kravet om godt dyrehold. Produksjonsmessig er det heller ikke noen god løsning at utegangersau lammer årsgamle, da en lett kan komme inn i en vond sirkel med seinere lamming og dermed små lam om høsten.

Vanlig norsk kvit sau og andre norske langhalete raser med regional utvikling og tilpassing (steigar, cheviot, ryggja), spælsau og eventuelt andre saueraser kan også beite i kystlynghei lenge utover høsten der det er vilkår for det, og i deler av vinteren når det blir kombinert med inneføring som sikrer dyra tilstrekkelig med energi og protein. Driftsmåten som kombinerer utegangerdrift og inneføring er lite brukt i dag sammenlignet med tidligere, men er fortsatt i bruk m.a. i området ved Lindesnes i Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og enkelte steder videre nordover langs kysten.

Beiting med de langhala sauerasene eller spælsau i kystlynghei gjennom sommeren vil ofte gi mindre tilvekst på lamma enn annet utmarks- eller fjellbeite. Mengdeinnslaget av gras og urter er viktig, det gjelder å få en god start på tilveksten hos lamma fra våren av, og at tilveksten ikke stagnerer og blir for lav når en kommer utover sommeren og seinsommeren. Ved større innslag av strandeng i tilknytting til kystlynghei, kan beitet være tilfredsstillende som sommerbeite både til tyngre saueraser og stedvis til storfe (sinkyr, kviger, kastrater, ammekyr). Naturtypen strandeng er det generelt mer av på deler av Trøndelagskysten og særlig i Nordland (Helgelandskysten) enn hva som er tilfelle på Vestlandet.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på DNs hjemmesider: <http://www.dirnat.no/content/1916/>

Annen aktuell litteratur

- Haaland, S. 2002. Fem tusen år med flammer; det europeiske lyngheilandskapet. Vigmostad & Bjørke.
- Kaland, P.E. & Vandvik, V. 1998. Kystlynghei. S. 50-60 i: Framstad, E. & Lid, I.B. (red.) Jordbrukets kulturlandskap, Universitetsforlaget, Oslo.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Nilsen, L.S. (red.) 2009. Naturen. Populærvitenskapelig tidsskrift. 2009-2: 66-128. Spesialnummer om kystlynghei i Norge.

A. Generell del - slåttemark

Slåttemarker er arealer som blir regelmessig slått. Semi-naturlig slåttemark, eller såkalt natureng, er slåttemarker som er formet gjennom rydding og lang tids tradisjonell slått. De er ofte overflatelyddet, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke eller meget lite gjødslet. De blir slått seint i sesongen. Slåttemarkene blir eller ble gjerne høstbeitet og kanskje også vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer noe fra sted til sted og hvor man er i landet. Slåttemark er urte- og grasdominert og oftest meget artsrik. Den kan være åpen eller tresatt.

Tresatte slåttemarker med styvingstrær som blir høstet ved lauving er i dag meget sjeldne. Slike såkalte lauvenger ble gjerne beitet om våren, slått en gang seint om sommeren og høstbeitet. I tillegg ble greinene på trærne høstet til lauvfôr med et tidsintervall på 5-8 år. I gammel tid spilte også myr en viktig rolle som slåttearealer (slåttemyr). De fleste jordvannsmyrene i Norge har tidligere vært slått, men myrslåtten opphørte i stor grad alt for lenge siden og forekom bare noen få steder fram til slutten av 1950-årene. Gjengroingen av slåttemyr går imidlertid gjerne langsomt så flere myrer bærer i dag likevel fortsatt preg av denne høstingen. Det er registrert få lauvenger og slåttemyrer som fortsatt er i hevd.

De ulike slåttemarkene tilhører våre mest artsrike naturtyper med meget stor betydning også for andre organismer enn karplanter. Rundt 70 prosent av våre dagsommerfugler er for eksempel knyttet til åpen engvegetasjon (særlig urterik slåttemark) og en rekke vadefugler bruker strandenger (slått eller beita) som hekkeområder og rasteplasser ved trekk. I tillegg har slåttemarker stor betydning for mange truede beitemarksoppper. Slåttemarker kan ikke erstattes av beitemarker fordi de inneholder vegetasjonstyper og flere arter som ikke opprettholdes av beite. I sammenligning med beitemarker har slåttemarker høyest artsmangfold per m² og også de største bestandene av flere truede engarter. Gjennom historien har de vært, og vil også i framtiden være, viktige "levende genbanker". I tillegg er de bærekraftige økosystemer som har vært et nøkkelement i norsk landbruk i tusener av år. I løpet av 1900-tallet har de imidlertid blitt blant våre mest truede naturtyper.

Slåttemarksutforminger i Nord Norge

Den store variasjonen i vår slåttemarksvegetasjon i Norge er foreløpig bare delvis kartlagt. I det følgende har vi likevel forsøkt å peke på noen utforminger av slåttemarksvegetasjon som kan sees som karakteriske for Nord-Norge og dermed gir denne regionen et særskilt forvaltningsansvar. Vi gir også eksempler på noen verdifulle lokaliteter.

I Nordland finnes fine dunhavreenger med forekomst av bl.a. rødflangre, brudespore, vill-lin, harerug, fjellfrøstjerne og jåblom på skjellsand. Slik eng er tidligere registrert bl.a. på Kjerringøy, Bodø kommune. Ved Kvarv i Sørfold fantes en annen utforming av dunhavreeng med arter som gulmaure, gjeldkarve og småengkall (Norderhaug 1988). Boreal slåtteeng (G7) finnes også i Nord-Norge, men her mangler sørlige arter (Fremstad & Moen 2001). Artsrike kalkenger finnes bl.a. på Skogsholmen i Vega kommune. Skogstorkenebb-ballblomeng (G13) er karakteristiske for Nord-Norge og tidligere registrert bl.a. ved Jarfjorden i Finnmark med forekomst av bl.a. flere marikåpearter, sølvbunke, fjelltimotei, hvitbladtistel, gulaks, ryllik, småengkall og harerug (Norderhaug 1988). Enger med et spesielt artsinventar er Finnmarksfrøstjerneeng og silkenellikeng (G9) som er registrert i Talvik og Anarjohka i Alta respektive Porsanger, Lebesby, Tana og Sør-Varanger (Alm et al. 1994, Fremstad & Moen 2001). Eksempler i god hevd finnes sannsynligvis ikke lenger, men svakt gjengrodde enger med mye finnmarksfrøstjerne og/eller russkjeks er registrert. Ved Makkenes i Vadsø finnes fine slåttemarklokaliteter som nå beites. Artsrike rester av tidligere slåttemark i tilknytning til sanddynesystemer (dyneeng W2a,b) finnes fortsatt i Nord-Norge bl.a. i Finnmark. De har imidlertid ikke vært i bruk på lang tid (Vibekke Vange pers. medd.).

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarkar

Skjøtsel

Beste måten å skjøtte ei gammel artsrik eng på, er å følge opp den tradisjonelle driftsforma, uten gjødsel og med sein slått. Det tradisjonelle slåttetidspunktet har variert noe fra sted til sted avhengig av klima og høyde over havet. Derfor er det viktig å finne ut hva som har vært vanlig på den aktuelle lokaliteten eller i nærområdet fra gammelt av. Slått før 10. juli var imidlertid meget sjeldent.

En bør benytte lett redskap (ljå, tohjuls motorisert slåmaskin eller lettere traktor der det er mulig). Graset må bakketørkes/ev. hesjes før det fjernes. Bakketørkinga viktig for at frøa til engartene både skal få modne ferdig og bli liggende igjen på enga når høyet samles sammen og kjøres vekk.

Enkelte steder har engene i tillegg vært beitet, enten vår eller høst eller begge deler. Bare beiting kan imidlertid ikke erstatte slått, men er det eneste mulighet for skjøtsel i en periode, er storfebeiting det mest skånsomme. De velger ikke ut "godbitene" slik sauene gjør. Beitepresset må i tilfelle ikke være for stort, og en må vente seg noe manuell etterrydding. Der en har tidligblomstrende arter som til eksempel søstermariehånd, er det særlig viktig at en unngår vårbeite.

Restaurering

Når det gjelder restaurering av enger som er i gjengroing og utvidelse av eksisterende slåtteareal er det viktig å ikke sette i gang med mer omfattende restaurering enn det en greier å følge opp med skjøtsel i ettertid.

Dersom det er mange delfelt som skal restaureres, kan det være lurt å ta det trinnvis over flere sesonger. Slik blir det mer overkommelig, og en får en følelse med hvor omfattende de ulike tiltaka er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.

Hogst/grovrydding bør helst gjennomføres på frossen og gjerne bar mark, dette for å unngå skader på undervegetasjonen og er samtidig lettvinnt for å få så lav stubbe som mulig. Rydding i snø kan være noe mer tungvint, mindre busker og oppslag kan også ryddes på sommeren når det er tørt og mye av biomassen er samlet i bladene.

I slåtteenger som *ikke* har vært tresatt er det ikke noe poeng å sette igjen noe særlig med trær. Gamle styvingstre må imidlertid spares. Et og annet lauvtre med fin og vid krone kan og få stå. All gran/furu og fremmede treslag (eksempelvis platanlønn) bør fjernes.

Etter hogst er det spesielt viktig at alt ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samla sammen og brent på egna steder, og aller helst frakta ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil elles fort føre til ny dominans av uønska rask- og storvoksen konkurransesterk vegetasjon. Oppflising og spredning av flis i området er av samme grunn ikke å anbefale.

Gjenstående biomasse vil ta opp noe av næringen som frigjøres fra de døde røttene til trær og busker som har blitt ryddet vekk. Dette gir en gjødselseffekt som lett forårsaker oppvekst av uønska nitrogenkrevende arter (som for eksempel bringebær, brennesle). Gradvis gjenåpning er derfor viktig. Gjødslingseffekten sammen med økt lysinnstråling fører gjerne også til en del etterrenning. Det er mest effektivt å slå lauvrenningene i juli, når det er minst energi samla i rotsystemet. Dette faller normalt sammen med slåttetidspunktet. Det kan likevel være nødvendig å rydde lauvrenninger flere ganger utover i første sesongen, og i tillegg året etter.

Osp og or sprer seg ved rotskudd, og rydding kan i mange tilfelle føre til utstrakt renning. Disse kan det derfor lønne seg å ringbarke (sokke). Det bør da skjæres et fem cm bredt band rundt treet nedanfor nederste greina. Det er viktig at snittet er så dypt at all barken forsvinner, slik at transporten av næringsstoff helt sikkert er brutt. Det er lettest å ringbarke om våren. Etter tre sommere må de døde trea fjernes.

Stubber må kappes helt ned til bakken, enten i forbindelse med hogsten eller ved etterrydding på barmark. Større stubber vil gå raskere i forråtning om en skiller barken fra veden med et spett eller lignende, og så stapper jord i mellom. Med unntak av osp og or kan en også unngå renninger på denne måten. Dette kan til eksempel være aktuelt i kanter som hindrer lysinnstråling til slåttemarka.

Problemarter som bringebær- og rosekratt, brennesle, mjødukt eller liknende går normalt ut ved slått, men kan være avhengig av slått flere ganger per sesong i begynnelsen med ljå eller krattrydder. Ev. felt med einstape (bregne) bør slås ned med kjæpp (ikke skjæres ned). På denne måten fortsetter bregna med å transportere næring fra røttene, og utarmer så rotsystemet sitt. Den bør så fjernes på høsten.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på DNs hjemmesider: <http://www.dirnat.no/content/1916/>

B. Spesiell del: Dyrøya nord - kystlynghei

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Dyrøya - nord				*Kommune Lurøy		*Områdenr. 1834/10052	
ID i Naturbase BN00068326		*Registrert i felt av: Annette Bär og Ingvild Gabrielsen				*Dato: 2.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Meyer, K.A. 2004. Skjøtselsplan for Dyrøy, Lurøy kommune i Nordland. Planteforsk Tjøtta og Helgeland museum avd. Rana Museum Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland Ofte, A. et al. 2003. Rapport fra registreringer i kulturlandskap i Nordland 1992-95. Redigert av Fylkesmannen i Nordland 2003. Fylkesmannen i Nordland. 141s.						Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:	
*Hovednaturtype: % andel Kystlynghei – D07, 58 % Tilleggsnaturtyper: Naturbeitemark – D04, 42 %				Utforminger: % andel Intermediær kystfukthei – D0712, 48 % Kalkkysthei – D0711, 10 % Kalkbeitefukteng – D0420, 42 %			
*Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt	
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Fuktig lynghei – D0703 Tørr gras-urterik hei – D0702 Vekselfuktig, baserik eng – D0111							
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
<p>Dyrøya og nabøyene ble befart ifm tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper – kystlynghei og slåttemark. Det var dessuten behov for evaluering av skjøtselsplanen fra 2004 (Hatten & Meyer 2004). Naturtyper og vegetasjonstyper for aktuell lokalitet ble kartlagt og denne registrering supplerer de tidligere registreringene. Sammen med grunneierne Herdis og Sigurd Reløy ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.</p>							
BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG							
<p>Dyrøya ligger rett øst/sørøst for den sørlige delen av Buøya ved Sleneset i Lurøy kommune. Nærmeste nabøyer er foruten om Buøya, Slåttholmen i sør og Gammholmen i øst. Berggrunnen består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer. Øya er tredelt med tre høydedrag som ligger på rekke i nord-sør retning, med dype søkk mellom. Høydedragene i nord og sør domineres av lynghei og utgjør utmarka. På høydedraget i midten ligger innmarka, og bebyggelsen. Den aktuelle lokaliteten omfatter det nordlige utmarksarealet.</p>							

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Lokaliteten domineres av fattig lynghei, av vegetasjonstypen fuktig lynghei (D0703), bjønnskjeegg-utforming. I nord stikker kalkberg opp i dagen flere steder. Her er vegetasjonstypen rikere med tørr gras-urterik hei (D0702), vanlig utforming. Langs kantene i lokaliteten samt i nord er det mer grasrikt og røsslyngen er fraværende. Naturtypen er her definert som naturbeitemark, vegetasjonstype vekselfuktig, baserik eng (D0111). Naturbeitemarkarealet i øst er noe mindre artsrik.

ARTSMANGFOLD:

Størstedelen av arealet er fattig lynghei med krekling, blokkebær, rypebær, molte, skrubbær, røsslyng og einer som dominerende arter. I de nordlige delene av lyngområdene er det rik vegetasjon og stort artsmangfold. I bakkene ned mot sjøen forekommer grasdominerte, artsrike kalkenger med arter som fjellmarikåpe, fjellsmelle, flekkmure, gjeldkarve, rødsildre, knopparve, vill-lin og hårstarr. Her er også tallrike eksemplarer av den rødlistede arten ormetunge (VU, sårbar) (Kålås et al. 2010).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

Dyrøya er et kombinasjonsbruk med sauehold, egg- og dunvær og fiske. Det er i dag ingen helårsfastboende på Dyrøya, men store deler av sommerhalvåret bor eierne der og skjøtter landskapet på samme måten som tidligere. Utmarka på Dyrøya har tradisjonelt vært beitet av sau og storfe. Om sommeren beitet nok sauene også på en del av de omkringliggende områdene, mens kyrne holdt seg på Dyrøya, og Buøya som er landfast med Dyrøya på fjære sjø. Sauene har tradisjonelt gått ute det meste av året, men ble satt inn like før klipping og lamming i en periode fra februar til april. Storfeholdet ble avvirket i 1971, og siste driver hadde på det meste 3 kyr, 1 okse og 6 sauer (Hatten & Meyer 2004). I dag driver eierne med både gammelnorsk sau og norsk kvitsau. Utmarka på Dyrøya skjøttes gjennom sporadisk beiting.

Det er ikke kjent at det har vært drevet med lyngbrenning på Dyrøya i nyere tid.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Dyrøya har mange kulturminner, fremst i tilknytning til innmarka. Her finnes et høyt antall ærfuglhus og flere steinhus for teist (kjent også for Muddvær i Vega), et gammelt steingjerde som skiller innmark fra utmark i sør (sannsynligvis bygd omkring århundreskiftet 1800-1900), bolighus fra 1931, fjøs med låve fra 1930, sommerfjøs som blitt en del påbygd siden den eldste midterste delen som ble bygd rundt århundreskiftet 1800-1900, buret fra 1949, kai fra 1970-tallet, samt et naust bygget i 2003 så godt som likt som det gamle naustet som før sto på samme plass.

SKJØTSEL OG HENSYN:

Opprettholde dagens drift, jf. skjøtselsplan. Høyere beitetrykk i lokaliteten er anbefalt siden sviing ikke er aktuelt. Ut fra både kulturhistorisk, biologisk og landskapsmessig synspunkt er det svært ønskelig at den tradisjonelle driftsmåten opprettholdes. Man kjenner ikke til andre steder hvor alle detaljer knyttet til det opprinnelige nordlandsjordbruk langs ytterkysten kan dokumenteres og studeres like godt som på Dyrøya.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Helheten med det velskjøttede landskapet, aktivt egg- og dunvær samt den restaurerte bygningsmassen gjør at Dyrøya fremstår som et helt unikt kulturlandskap.

VERDIBEGRUNNELSE:

Det foreslås at lokaliteten gis verdi A, svært viktig. Dyrøya er et sjeldent eksempel i og med at all gårdsdriften fortsatt synes å forgå mye etter "gammelmåten" med de tradisjonelle driftsformene, inkl. både beite, slått og egg- og dunsanking. De kalkrike lyngheiområdene er omtrent tre daa, mens de intermediære områdene er omtrent 30 daa. Det botaniske arts mangfoldet i lokaliteten er middels til høyt, og her finner vi store mengder av den rødlistede arten ormetunge (VU, sårbar). Den største trusselen for lokaliteten er for svakt beite som på sikt kan gi et tap av det biologiske mangfoldet med rødlistearter. I tillegg en økning av gjengroingsarter som f.eks. einer, samt at røsslyngen ikke kan forynges gjennom beite og sviing.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 1.9.2012	UTFORMET AV: Annette Bär & Maja S. Kvalvik		FIRMA Bioforsk Nord Tjøtta	
UTM Sone33 0390648 7357921	Gnr/bnr. 7/3	AREAL (nåværende): 52 daa	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?

MÅL

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare kystlyngheiarealene (ca. 30 daa) med dagens grunntypevariasjon og artsutvalg, samt de artsrike naturbeitemarkarealene.
- Fortsatt (helårs-)beite med gammelnorsk sau

Konkrete delmål:

Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå, eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).
- Bevare store bestander av ormetunge i naturbeitemarkområder.

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Forhindre gjengroing av lauv- og bartrær, samt økt dekning av einer.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal ikke spre seg.

<p>AKTUELLE TILTAK:</p> <p>Generelle tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beite med gammelnorsk sau, så ofte som mulig slik at einer og andre arter som representerer risiko for det biologiske mangfold ikke sprer seg og slik at røsslyngen holdes i god hevd. <p>Se for øvrig del A for kystlynghei.</p>	<p>Prioritering (år)</p> <p>Årlig</p>	<p>Ant daa og kostnad/daa</p> <p>52 daa (totalt)</p>	<p>Kontroll: (Dato)</p>
--	---------------------------------------	--	-------------------------

UTSTYRSBEHOV:

-

OPPFØLGING:

Skjøtselsplanen skal evalueres innen:

5 år

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -

Tilskudd søkt år:	2010 – d.d.	Søkt til:	Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)
Tilskudd tildelt år:	2010 – d.d.	Tildelt fra:	FM

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Grunneiere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak på egen eiendom.

Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for kystlynghei.

B. Spesiell del: Dyrøya sør - kystlynghei

Søkbare egenskaper									
*Navn på lokaliteten Dyrøya - sør				*Kommune Lurøy			*Områdenr. 1834/10053		
ID i Naturbase BN00068327		*Registrert i felt av: Annette Bär og Ingvild Gabrielsen					*Dato: 2.7.2012		
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Meyer, K.A. 2004. Skjøtselsplan for Dyrøy, Lurøy kommune i Nordland. Planteforsk Tjøtta og Helgeland museum avd. Rana Museum Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland Ofte, A. et al. 2003. Rapport fra registreringer i kulturlandskap i Nordland 1992-95. Redigert av Fylkesmannen i Nordland 2003. Fylkesmannen i Nordland. 141s.							Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:		
*Hovednaturtype: Kystlynghei - D07, 95 % Tilleggsnaturtyper:				% andel			Utforminger: Intermediær kystfukthei – D0710, 95 % % andel		
*Verdi (A, B, C): B			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)						
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)									
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:	
< 20 m	X	God		Slått		Torvtekt		Fuktig lynghei – D0703 Fattig fastmattemyr – K3	
20 – 50 m		Svak	X	Beite	X	Brenning			
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell			
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling					
		Dårlig		Lauving					
Områdebeskrivelse									
INNLEDNING									
<p>Dyrøya og nabøyene ble befart ifm tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper – kystlynghei og slåttemark. Det var dessuten behov for evaluering av skjøtselsplanen fra 2004 (Hatten & Meyer 2004). Naturtyper og vegetasjonstyper for aktuell lokalitet ble kartlagt og denne registrering supplerer de tidligere registreringene. Sammen med grunneierne Herdis og Sigurd Reløy ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.</p>									
BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG									
<p>Dyrøya ligger rett øst/sørøst for den sørlige delen av Buøya ved Sleneset i Lurøy kommune. Nærmeste nabøyer er foruten om Buøya Slåttholmen i sør og Gammholmen i øst. Berggrunnen består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer. Øya er tredelt med tre høydedrag som ligger på rekke i nord-sør retning, med dype søkk mellom. Høydedragene i nord og sør domineres av lynghei og utgjør utmarka. På høydedraget i midten ligger innmarka, og bebyggelsen. Opprinnelig var det trolig lynghei her også, men kultivering og opplegging av tang og annet organisk avfall har over tid gitt et bedre jordsmonn her. Den aktuelle lokaliteten omfatter det sørlige utmarksarealet.</p>									

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Utmarka på Dyrøya domineres generelt av fattig til intermediær lynghei til tross for den i hovedsak rike berggrunnen. Den aktuelle lokaliteten bærer preg av mer gjengroing av einer og kratt sammenlignet med utmarksarealet nord på Dyrøya. Den dominerende vegetasjonstypen er fuktig lynghei, bjønnskjegg-utforming, i småskala mosaikk med flere små nesten vegetasjonsløse vann og fattig fastmattemyr.

ARTSMANGFOLD:

Størstedelen av arealet er fattig og dominert av krekling, blokkebær, torvmyrull, og skrubbebær. Fuktigere partier har mye bjønnskjegg. Her er lite røsslyng, sør i lokaliteten finnes denne bare gjemt mellom einer, mens litt nordover er einergjengroingen noe mindre. Til tross for mye einer finner vi likevel sjeldne og/eller kalkindikerende arter på enkelte plasser som speiler den rike berggrunnen. Av disse kan nevnes den rødlistede nebbstarren (NT, nær truet, Kålås et al. 2010), nattfiol, gulsildre, loppestarr og fjellfrøstjerne. Sporadisk vokser krattskog av bjørk.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

Dyrøya er et kombinasjonsbruk med sauehold, egg- og dunvær og fiske. Det er i dag ingen fastboende på Dyrøya, men store deler av sommerhalvåret bor eierne der og skjøtter landskapet på samme måten som tidligere. Utmarka på Dyrøya har tradisjonelt vært beitet av sau og storfe. Om sommeren beitet nok sauene også på en del av de omkringliggende områdene, mens kyrne holdt seg på Dyrøya, og Buøya som er landfast med Dyrøya på fjære sjø. Sauene har tradisjonelt gått ute det meste av året, men ble satt inn like før klipping og lamming i en periode fra februar til april. Storfeholdet ble avviklet i 1971, og siste driver hadde på det meste 3 kyr, 1 okse og 6 sauer (Hatten & Meyer 2004). I dag driver eierne med både gammelnorsk sau og norsk kvitsau. Utmarka på Dyrøya skjøtes gjennom sporadisk beiting.

Det er ikke kjent at det har vært drevet med lyngbrenning på Dyrøya i nyere tid.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Dyrøya har mange kulturminner, fremst i tilknytting til innmarka. Her finnes et høyt antall ærfuglhus og flere steinhus for teist (kjent også for Muddvær i Vega), et gammelt steingjerde som skiller innmark fra utmark i sør (sannsynligvis bygd omkring århundreskiftet 1800-1900), bolighus fra 1931, fjøs med låve fra 1930, sommerfjøs som blitt en del påbygd siden den eldste midterste delen som ble bygd rundt århundreskiftet 1800-1900, buret fra 1949, kai fra 1970-tallet, samt et naust bygget i 2003 så godt som likt som det gamle naustet som før sto på samme plass.

SKJØTSEL OG HENSYN

Opprettholde dagens drift, jf. skjøtselsplan. Ut fra både kulturhistorisk, biologisk og landskapsmessig synspunkt er det svært ønskelig at den tradisjonelle driftsmåten opprettholdes. Man kjenner ikke til andre steder hvor alle detaljer knyttet til det opprinnelige nordlandsjordbruk langs ytterkysten kan dokumenteres og studeres like godt som på Dyrøya.

Lyngbrenning er en anbefalt skjøtsel- og restaureringsmetode i kystlyngheier. Imidlertid er det lite aktuelt med lyngsviing på Dyrøya, men skulle dette endre seg kreves en ny vurdering av skjøtselstiltak i form av sviplan. Dette ville på sikt få bukt med einergjengroingsproblematikken i den aktuelle lokaliteten og forbedre vinterbeite for utegangersau.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP

Helheten med et velskjøttet landskap, aktivt egg- og dunvær samt den restaurerte bygningsmassen gjør at Dyrøya fremstår som et helt unikt kulturlandskap.

VERDIBEGRUNNELSE:

Det foreslås at lokaliteten gis verdi B (viktig). Det botaniske artsmangfoldet i lokaliteten er middels høyt, og her finner vi den rødlistede nebbstarren (NT, nær truet). De tradisjonelle driftsformene, inkl. både beite, slått og egg- og dunsanking, er fortsatt er opprettholdt på Dyrøya. Dyrøya er et sjeldent eksempel i og med at all gårdsdriften fortsatt synes å forgå mye etter "gammelmåten". Verdisettingen må ses i sammenheng med den nordlige kystlynghei-lokaliteten på Dyrøya som skjøttes på samme måte. Mindre einergjengroing med hjelp av sviing, mindre bjørkoppslag samt funn av flere rødlistearter vil kunne gi høyere verdi på sikt. Den største trusselen for lokaliteten er at det kun skjer sporadisk beiting som på sikt kan gi et tap av det biologiske mangfold og rødlistearter samt at gjengroing med einer og kratt kan øke.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 05.10.2012	UTFORMET AV: Annette Bär & Maja S. Kvalvik		FIRMA Bioforsk Nord Tjøtta	
UTM Sone33, 0390164 7357504	Gnr/bnr. 7/3	AREAL (nåværende): 74 daa	AREAL etter evt.restaurering: 86 daa	Del av verneområde?

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare et stort område med kalkfattig kystlyngheiutforming.
- Fortsatt (helårs-)beite med gammelnorsk sau.

Konkrete delmål:

- Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå (74 daa), eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Krattskogen i lokaliteten (tre områder på totalt ca. 12 daa) skal ikke spre seg lenger inn i kystlyngheiområde.
- Det er ønskelig å få reversert einergjengroingen og dermed forbedre røsslyngbestanden. Den beste metoden her er imidlertid lyngsviing hvilket er lite aktuelt på Dyrøya, men nok beitetrykk av gammelnorsk sau vil forhindre ytterligere spredning.

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad/daa	Kontroll: (Dato)
<p>Generelle tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beite med gammelnorsk sau, så ofte som mulig slik at einer og andre arter som representerer risiko for det biologiske mangfold ikke sprer seg. <p>Se for øvrig del A for kystlynghei i skjøtselsplan.</p> <p>Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tynning/rydding av spredte bjørkoppslag. - Manuell rydding av lauvkrattskog i avgrensede arealer på ortofoto/kart (Figur 1 i Vedlegg 1) anbefales. 	Årlig	80 daa	
<p>Utstørsbehov:</p> <p>Evt. ryddesag og/eller motorsag ved rydding/tynning (12 daa, eksklusive spredte bjørkoppslag).</p>			
<p>Oppfølging: Skjøtselsplanen skal evalueres innen:</p> <p>5 år</p> <p>Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -</p>			
Tilskudd søkt år:	2010 – d.d.	Søkt til:	Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)
Tilskudd tildelt år:	2010 – d.d.	Tildelt fra:	FM
Skjøtselsavtale parter:			
<p>ANSVAR: Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.</p> <p>Grunneiere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak på egen eiendom.</p> <p>Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavingdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for kystlynghei.</p>			

B. Spesiell del: Dyrøya midt - slåttemark

Søkbare egenskaper										
*Navn på lokaliteten Dyrøya midt				*Kommune Lurøy			*Områdenr. 1834/10054			
ID i Naturbase BN00068324		*Registrert i felt av: Annette Bår og Ingvild Gabrielsen					*Dato: 2.7.2012			
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Meyer, K.A. 2004. Skjøtselsplan for Dyrøy, Lurøy kommune i Nordland. Planteforsk Tjøtta og Helgeland museum avd. Rana Museum Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland Ofte, A. et al. 2003. Rapport fra registreringer i kulturlandskap i Nordland 1992-95. Redigert av Fylkesmannen i Nordland 2003. Fylkesmannen i Nordland. 141s.							Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:			
*Hovednaturtype: Slåttemark - D01, 100 % Tilleggsnaturtyper:				% andel			Utforminger: Svak lågurtslåtteeng – D0115, 80 % Lågurtslåtteeng – D0116, 20 %			% andel
*Verdi (A, B, C): A			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)							
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)										
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:		
< 20 m	X	God	X	Slått	X	Torvtekt	Frisk fattigeng – D0104 Frisk/tørr, middels baserik eng i høyreliggende strøk og nordpå – D0408			
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning				
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell				
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling						
		Dårlig		Lauving						
Områdebeskrivelse										
INNLEDNING										
Dyrøya og nabøyene ble befart ifm tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper – kystlynghei og slåttemark. Det var dessuten behov for evaluering av skjøtselsplanen fra 2004 (Hatten & Meyer 2004). Naturtyper og vegetasjonstyper for aktuell lokalitet ble kartlagt og denne registrering supplerer de tidligere registreringene. Sammen med grunneierne Herdis og Sigurd Reløy ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.										
BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG										
Dyrøya ligger rett øst/sørøst for den sørlige delen av Buøya ved Sleneset i Lurøy kommune. Nærmeste nabøyer er Buøya i vest og nord, Slåttholmen i sør og Gammholmen i øst. Berggrunnen består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer. Øya er tredelt med tre høydedrag som ligger på rekke i nord-sør retning, med dype søkk mellom. Høydedragene i nord og sør domineres av lynghei og utgjør utmarka. På høydedraget i midten ligger innmarka, og bebyggelsen. Den aktuelle lokaliteten omfatter innmarksarealet. Opprinnelig var det trolig lynghei her også, men kultivering og opplegging av tang og annet organisk avfall har over tid gitt grasrik vegetasjon på innmarka.										

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Naturtypen er definert som slåttemark. Innmarka består av engvegetasjon, dvs. gress- og urtedominert vegetasjon. Vegetasjonstypen som dominerer er frisk fattigeng (D0104), i småskala mosaikk med frisk/tørr middels baserik eng (D0408).

ARTSMANGFOLD

Viktige arter i slåttemarka er engkvein, småengkall, gulaks, rødsvingel, ryllik, engsoleie, engsyre, hvitkløver, vanlig arve og blåklokke. Spredt i innmarka, og særlig på den østre halvdel er det stedvis en del rikere berg som stikker opp i dagen. Her er jordsmonnet skrinnere, tørrere og rikere på mineralnæring. Her finnes friske til tørre kalkrike engvegetasjonstyper med arter som bakkesøte, gjeldkarve, fjelløyentrøst, dunhavre, rundskolm, blåstarr, vill-lin og fjellbakkestjerne.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING

Dyrøya er et kombinasjonsbruk med sauehold, egg- og dunvær og fiske. Det er i dag ingen fastboende på Dyrøya, men store deler av sommerhalvåret bor eierne der og skjøtter landskapet på samme måten som tidligere. Utmarka på Dyrøya har tradisjonelt vært beitet av sau og storfe. Om sommeren beitet nok sauene også på en del av de omkringliggende områdene, mens kyrne holdt seg på Dyrøya, og Buøya som er landfast med Dyrøya på fjære sjø. Sauene gikk ute det meste av året, men ble satt inn i en periode fra februar til april.

I dag beiter kvitsauen på innmarka, mens den gammelnske sauen holder seg på utmarka på Dyrøya og Buøya. Hele innmarka, dvs. omtrent hele den midtre delen av øya slås rundt 1. august med ljà fordi det er for kupert til å bruke slåmaskin. Gresset hesjes hvis det ikke er for kort, i motsatt fall bakketørkes det. I 2010 og 2011 ble gresset avsvidd grunnet tørke, men det som ble igjen ble fortsatt slått. I 2012 beitet dog sau på innmarka utover sommeren som et alternativ til slått grunnet begrenset kapasitet fra drivene i kombinasjon med veldig våte og kjølige værforhold. Vanligvis er det kun kvitsauen som vår- og høstbeiter på innmarka, mens de beiter på andre øyer og holmer om sommeren.

Slåttemarka har av og til vært moderat gjødslet med både natur- og kunstgjødsel. For noen år tilbake ble også kalksalpeter brukt. Gjødslingen viser ikke tydelige tegn på å ha påvirket naturverdiene med endring og reduksjon av floraen som er vanlig å se ved mer intensiv gjødsling. Det er trolig værforhold med mye vind og tørke som har resultert i en utarming av jorda og som har ført til erosjonsproblemer på enkelte plasser.

Det store antallet gås som beiter øya er også med på å skape en betydelig gjødslingseffekt, men største utfordringen med gåsbestanden er nedbeiting av innmarka som medfører stort tap av for. Dette kan på sikt være en trussel mot artsmangfoldet og vedlikehold av slåttemarka.

FREMMEDE ARTER

Hageplantene rundt våningshuset. Disse har ikke spredt seg i 2012.

KULTURMINNER

Dyrøya har mange kulturminner, fremst i tilknytning til innmarka. Her finnes et høyt antall ærfuglhus og flere steinhus for teist (kjent også for Muddvær i Vega), et gammelt steingjerde som skiller innmark fra utmark i sør (sannsynligvis bygd omkring århundreskiftet 1800-1900), bolighus fra 1931, fjøs med låve fra 1930, sommerfjøs som blitt en del påbygd siden den eldste midterste delen som ble bygd rundt århundreskiftet 1800-1900, buret fra 1949, kai fra 1970-tallet, samt et naust bygget i 2003 så godt som likt som det gamle naustet som før sto på samme plass.

SKJØTSEL OG HENSYN

Det er sannsynligvis unikt i Nordland hvordan alle detaljer knyttet til det opprinnelige nordlandsjordbruk langs ytterkysten kan dokumenteres og studeres så godt som på Dyrøya. Ut fra både kulturhistorisk, biologisk og landskapsmessig synspunkt er det svært ønskelig at den tradisjonelle driftsmåten opprettholdes. Opprettholde sein slått og fortsatt vår- og høstbeite er anbefalt. Beiting utover sommeren, samt bruk av kunstgjødsel utover dagens nivå bør i utgangspunkt unngås, men se skjøtselsplan for unntakstilfeller.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP

Helheten med det velskjøttede landskapet, aktivt egg- og dunvær samt den restaurerte bygningsmassen gjør at Dyrøya fremstår som et helt unikt kulturlandskap.

VERDIBEGRUNNELSE:

Dyrøya er et sjeldent eksempel i og med att øya er ett av få områder i Nordland der de tradisjonelle driftsmåtene er bevart, inkl. både beite, slått og egg- og dunsanking, og hvor det har vært kontinuerlig drift i lang tid med tradisjonell slåttetidspunkt. Det er kort avstand til andre kulturmarker. Det er ikke registrert forekomster av rødlistearter, men med sin størrelse samt at innmarka under lang tid har blitt slått på «gammelmåten» gjør lokaliteten er et svært sjeldent eksempel og får verdi A, svært viktig.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 12.10.2012	UTFORMET AV: Maja S. Kvalvik og Annette Bär		FIRMA: Bioforsk Nord Tjøtta	
UTM Sone 33, 0390411 7357639	Gnr/bnr. 7/3	AREAL (nåværende): 38 daa	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare slåttemark med tradisjonell bruksform og bruksintensitet, dvs sen slått, hesjing og/eller bakketørring.

Konkrete delmål:

- Opprettholde artssammensetning karakteristisk for tradisjonelt drevet seminaturlig grasmark generelt og slåttemark spesielt
- Arealet skal holdes i hevd som slåttemark (gjengroingstilstand skal være svak til ubetydelig)
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal være fraværende
- Beholde dagens areal av slåttemark, eller minst 85 % av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Beholde artsinventaret (med innslag av arter typiske for ugjødsla kulturmark og slåttemark)

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad/daa	Kontroll: (Dato)
<p>Generelle tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sein slått (etter 15. juli). Bør tilpasses variasjoner i vekstforhold/klima fra år til år. Slått bør uansett skje etter frøsetting. - Bakketørking eller hesjing. - Vår og høstbeiting. Vårbeiting bør opphøre i begynnelsen av juni. Beiting utover sommeren er imidlertid et alternativ å ta til under svært våte somrer da gresset likevel vil bli ødelagt, jmf sommeren 2012. <p>Se for øvrig del A for slåttemark i skjøtselsplanen.</p> <p>Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En utprøving av kalksalpeter kan gjøres på avgrensede plasser og i enkelte år for å teste ut om slåtteeavlingen øker betydelig og hvis dette vil forhindre ytterligere erosjon. Kvalitetssikring av kalksalpeterbruk med tanke på artsmangfold er anbefalt. Mengden gjødsel bør ikke overskride 5 kg nitrogen/daa. 	<p>Årlig</p> <p>Årlig</p> <p>Årlig</p>	<p>38 daa</p>	
<p>UTSTYRSBEHOV:</p> <p>Ljå for slåtten, evt. ryddesag.</p>			
<p>OPPFØLGING:</p> <p>Skjøtselsplanen skal evalueres innen, x år:</p> <p>5 år</p> <p>Behov for registrering av spesifikke artsgrupper:</p>			
Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	
<p>Skjøtselsavtale parter:</p>			
<p>ANSVAR:</p> <p>Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.</p> <p>Grunneiere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak på egen eiendom.</p> <p>Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.</p>			

B. Spesiell del: Buøya lokalitet 1 - kystlynghei

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Buøya lokalitet 1				*Kommune Lurøy kommune		*Områdenr. 1834/10055	
ID i Naturbase BN00050033		*Registrert i felt av: Marit Dyrhaug, Thomas H. Carlsen & Maja S. Kvalvik				*Dato: 4.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)						Skjøtselsavtale:	
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2003) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta.						Inngått år:	
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2004) Sleneset vindkraftverk i Nordland. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Supplerende undersøkelse av Buøya. Planteforsk Tjøtta 2004						Utløper år:	
Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta.							
Holtan, D. & Gaarder, G. (2008) Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland							
*Hovednaturtype: % andel				Utforminger: % andel			
Kystlynghei - D07, 80 %				Kalkkysthei – D0711, 25 %			
Tilleggsnaturtyper:				Intermediær kysthei – D0709, 25 %			
Rikmyr – A05, 10 %				Intermediær kystfukthei – D0710, 10 %			
				Kalkfattig kysthei – D0707, 15 %			
				Kalkfattig kystfukthei – D0708, 5 %			
				Ekstremrik fastmattemyr (myrflate-kalkfastmatte) – A0503, 10 %			
*Verdi (A, B, C): A			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)				
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) P1Sp							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):			Vegetasjonstyper:
< 20 m	x	God	x	Slått		Torvtekt	Tørr lynghei – D0701 Fuktig lynghei – D0703 Tørr gras-urterik hei – D0702 Ekstremrik fastmattemyr – A0503 Intermediær fastmattemyr – L2
20 – 50 m		Svak	x	Beite	x	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
Buøya ble befart i tidsrommet 2. og 5. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Buøya er ei svær øy som ligger rett sør for Nordsolvær i Lurøy kommune, ikke langt fra tettstedet Sleneset på Straumøya i nordøst. Skjotselsplanen omfatter en stor lokalitet som strekker seg fra Nord-Buøya og nesten helt til sørenden av Buøya. Lokaliteten avgrenses av skog- og krattområder i vest/sørvest og sjø i øst og nord. Berggrunnen i lokaliteten består fremst av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer, samt noe glimmerskifer og glimmergneis.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Hele lokaliteten er kompleks og veldig variert. Naturtypen som dominerer er kystlynghei (D07), sammen med rikmyrer (A05) og intermedært rike myrområder. Lyngheiområdene viser stor variasjon i fuktighet og artsrikdom med arter som indikerer enten kalkfattige, intermedære eller kalkrike områder. I lokaliteten finner vi nesten hele utvalget av de kystlyngheiuformingene som er vanlige i området, men med en overveiende del på de kalkrike og tørre typene.

ARTSMANGFOLD:

Hele lokaliteten er en mosaikk av fattigere og rikere lyngtyper, der den rikere lyngtypen dominerer. Stedvis er mosaikken overraskende småskalert, med fattige typer som ligger i tuer med ekstremrike lyng- og myrtyper på sidene. Her finnes også mange små og større vann, oftest i tilknytning til myrområdene. I denne kartlegging er ikke vannene prioritert og derfor ikke kartlagt på vegetasjonstypenivå. Vannene er imidlertid mange og da det er gjort funn av kranalgesjøer på andre plasser på Buøya er det ved nye undersøkelser potensiale at finne flere slike sjøer også i denne lokalitet.

Lengst i nordøst finner vi en røsslyngrik høyde der arter som einer, blokkebær og fjellmarikåpe kodominerer sammen med røsslyng. Røsslyngen er nokså tuete og gammel. I de rikere områdene mot sør på denne høyde vokser rynkevier, gulsildre, hengeaks, dvergjamne, blåstarr, vårmarihand, brudespore, fjellbakkestjerne, geitsvingel, reinrose, loppestarr, hårstarr og rypebær. Rett vest og sørvest om denne haug, nordvest i lokaliteten, finner vi også her fattigere kystlyngheityper dominert enten av røsslyng, bjønnskjegg og rypebær, eller en mer fuktigere type dominert av røsslyng, einer, fjellmarikåpe og blokkebær. Røsslyngen i dette område er generelt i god hevd, spesielt lengst i nord der en finner nesten rene røsslyngbestander, men med beplantet buskfuru, samt noe vier- og bjørkoppslag. Lengst i nordvest i lokaliteten er lyngheia igjen mer grasrik med enkelte kalkindikatorer som brudespore og loppestarr.

Det smalere avlange området i øst, som forener det nordlige området i lokaliteten med det midtre, er også en småskala mosaikk av rikere tørr lynghei og litt fattigere områder. I de rikere områdene finner vi blant annet røsslyng, rødsildre, flertallet reinroseforekomster, samt dvergjamne, fjellbakkestjerne, gulsildre, fjelltistel, fjellfrøstjerne og fjellfiol, men også flekkvis gjengrodde partier med krypende einer. Den rødlistede ormetungen (VU, sårbar, Kålås et al. 2010) vokser også her. I tidligere registreringer har også den rødlistede arten fjellnøkleblom (NT, nær truet) blitt funnet (Hatten & Mogstad 2003; Kålås et al. 2010). De fattigere områdene finner vi mot skogen i vest og typisk her er at gammel røsslyng dominerer sammen med blokkebær og krekling. Andre arter i disse områder er blant annet gulaks, smyle, slirestarr, blåklokke, fuglevikke og tyttebær.

Lengre sør finner vi samme type av småskala mosaikk av rikere og mer fattigere typer som er beskrevet oven. Omtrent midt i lokaliteten er lyngheia fattig og fuktig, med dominerende arter som røsslyng, blokkebær, krekling og skrubebær, mens lengre sør er lyngheia preget av et mer rikt artsutvalg som vårmarihand, marinøkkel, dvergjamne og blåtopp. Lengst i sør er røsslyngen i god hevd.

Myrområdene i lokaliteten er mange, men et område som strekker seg fra nordøst til langt sørvest i lokaliteten, er spesielt grunnet sin størrelse. Myra er generelt ikke spesielt rik selv om man på enkelte plasser finner arter som dvergjamne og fjellfrøstjerne. Myrområdet er komplekst og nokså variert, men den dominerende typen er middels artsrik og med fastmattebunn. Derfor er området definert som intermedært fastmattemyr. Arter som er mange her er blant annet flaskestarr, slåtestarr, rundsoldogg, smalsoldogg, særbustarr, bjønnskjegg, kystmyrklegg samt myrtevier. Enkelte plasser står treoppslag spredt i myra, av både bjørk, vier og furu. Vi finner også mange flotte ekstremrike starmyrer i lokaliteten av ulik størrelse. I disse vokser taglstarr, kjevlestarr, flaskestarr, loppestarr, bukkeblad, klubbstarr, vårmarihand, gulstarr og på flere plasser den rødlistede nebbstarren (NT, nær truet) (Kålås et al. 2010). Hodestarr finner vi også, et spesielt innslag ute ved kysten.

Hubro (EN, sterkt truet, Kålås et al. 2010) ble også observert i aktuell lokalitet og andre steder på Buøya. Solværøyan er et av de viktigste hekkeområder for hubro i Norge (Shimmings 2005). Shimmings (2005) registrerte også nordlig sildemåke, brunnakke, sangsvane, vipe (NT, nær truet, Kålås et al. 2010) og hettemåke (NT, nær truet, Kålås et al. 2010). Området er generelt viktig for vadere og ender, bl.a. hekkende heilo.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

40 gammelnorsk sau har helårsbeite her i 2012. Lyngbrenning er ikke kjent.

FREMMEDE ARTER:

Buskfuru er plantet på enkelte plasser i lokaliteten.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN:

Fortsatt beite av utegangersau er det beste for denne lokalitet. I kantene står oppslag av lauvtrær, samt også på enkelte plasser inne i lokaliteten som kan spre seg og true artsmangfoldet. Mesteparten av plantede buskfuruforekomster er også en trussel mot naturverdiene, og det beste er om disse kunne ryddes vekk for å forhindre spredning. Grunnet eierforhold er dog beiting den eneste aktuelle løsningen per i dag. En økning av besetning er imidlertid mulig og med tanke på gjengroingstrussel også anbefalt. Lyngbrenning er per i dag ikke aktuelt på Buøya. I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solværoyan.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Buøya fremstår i dag som urørt og relativt lite påvirket av menneskelig aktivitet, foruten den ekstensive beitepåvirkningen. Buøya var sannsynligvis mer kulturpåvirket på 60-tallet og bakover. Beiteaktiviteten på Buøya er imidlertid en viktig del av den helhetlige driften på naboøya Dyrøya, som fremstår som et sjeldent eksempel med en driftshistorie som kan dokumenteres langt tilbake i tid, og som fortsatt er i aktiv bruk med sauehold, innmarkslått, egg- og dunvær samt fiske.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten er vurdert til A, svært viktig, grunnet sin størrelse, svært store variasjon, artsutvalget og fordi at den er lite påvirket av annet en ekstensivt beite. Her finnes nebbstarr (NT, nær truet), fjellnøkleblom (NT, nær truet) og ormetunge (VU, sårbar). I tillegg benytter hubroen (EN, sterkt truet) Buøya og omkringliggende øyer som leveområde, og både vipe og hettemåke (begge NT, nær truet) er tidligere registrert. Lyngheiene viser stor grunnstypevariasjon, i kombinasjon med flere typer av myrer, blant annet flotte ekstremrike varianter. Hevden kunne likevel være bedre på enkelte plasser, der krypende einer, kratt og plantet buskfuru truer med å spre seg og påvirke naturverdiene negativt. Verdien kan komme til å bli degradert hvis gjengroingen ikke stoppes og/eller reverseres.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:		FIRMA:	
12/10/2012	Maja S. Kvalvik		Bioforsk Nord Tjøtta	
UTM Sone33 0392787 7359840	Gnr/bnr.	AREAL (nåværende):	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?
	7/20, 7/2, 7/19	Ca. 1246 daa	1256	

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare kystlyngheiene i god hevd gjennom fortsatt beite av gammelnorsk sau.
- Holde landskapet åpent.

Konkrete delmål:

- Beholde dagens artsinventar karakteristisk for de kalkrike gras- og urterike heitformingene med kalkindikatorarter, rødlistearter og orkidéer.
- Beholde variasjonen av fattigere og rikere heitforminger.
- Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå, eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).
- Bevare bestander av ormetunge, nebbstarr i ekstremrike myrer, samt innslag av fjellnøkleblom.

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Forhindre gjengroing av lauv- og bartrær.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal ikke spre seg.

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad/daa	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak: <ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt helårsbeite av gammelnorsk sau. Se for øvrig del A for kystlynghei i skjøtselsplan.	Årlig	1256 daa	
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle: <ul style="list-style-type: none"> - En økning av besetning er anbefalt for å forhindre spredning av lauv- og bartrær inn i lokaliteten samt at de trær som allerede står spredt i lokaliteten ikke sprer seg. 	Ved behov og kapasitet		
Øvrig: <ul style="list-style-type: none"> - I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solværoyan. 			

UTSTYRSBEHOV:

Pram for å frakte sauene.

OPPFØLGING:

Skjøtselsplanen skal evalueres innen, x år:

5 år

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -

Tilskudd søkt år:	2010 – d.d.	Søkt til:	Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)
Tilskudd tildelt år:	2010 – d.d.	Tildelt fra:	FM

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Beitebrukere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak i lokaliteten.

Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.

B. Spesiell del: Buøya lokalitet 2 - kystlynghei

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Buøya lokalitet 2				*Kommune Lurøy kommune		*Områdenr. 1834/10056	
ID i Naturbase BN00050033		*Registrert i felt av: Thomas H. Carlsen, Marit Dyrhaug & Maja S. Kvalvik				*Dato: 4.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)						Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:	
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2003) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta.							
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2004) Sleneset vindkraftverk i Nordland. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Supplerende undersøkelse av Buøya. Planteforsk Tjøtta 2004							
Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta.							
Holtan, D. & Gaarder, G. (2008) Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland							
*Hovednaturtype:			% andel		Utforminger:		% andel
Kystlynghei – D07, %					Intermediær kysthei – D0709, 75 %		
Tilleggsnaturtyper:					Intermediær kystfukthei – D0710, 20 %		
Rikmyr – A05					Ekstremrik fastmattemyr (myrflate-kalkfastmatte) – A0503, 5 %		
*Verdi (A, B, C): B			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)				
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)							
-							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):			Vegetasjonstyper:
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt	Tørr gras- og urterik hei, D0702 Fuktig lynghei, D0703 Ekstremrik fastmattemyr, A0503
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
Buøya ble befart i tidsrommet 2. og 5. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan. Behov og kapasitet for lyngbrenning ble også vurdert.							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Buøya er ei svær øy som ligger rett sør for Nordsolvær i Lurøy kommune, ikke langt fra tettstedet Sleneset på Straumøya i nordøst. Skjøtselsplanen omfatter lokalitet som avgrenses av tykk lauvskog i nord/nordvest, myrområde i nordøst, og sjø i resterende retninger. Berggrunnen i lokaliteten består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Naturtypen er kystlynghei (D07), med utformingene tørr gras- urterik hei (intermediær kysthei) i mosaikk med fuktig lynghei (intermediær kystfukthei). Til tross for at berggrunnen er marmor viser lokaliteten ikke nok kalkindikatorer for å definere utformingen til en kalkkysthei. I to områder i midt-øst og nord-øst finner vi ekstremrike myrområder i tilknytting til åpne vann. De åpne vannene ble ikke prioritert i denne kartleggingen og er derfor ikke kartlagt på vegetasjonstypenivå.

ARTSMANGFOLD:

Mesteparten av lokaliteten består av vegetasjonstypen tørr gras- og urterik hei. Området er generelt ganske skrint, med noe einer og ganske lite røsslyng. Artsmangfoldet er stort, med alle de typiske artene en forventer i denne type hei, som hårstarr, blåstarr, dvergjamne, loppestarr, hengeaks og fjellfrøstjerne. I vest finner vi et åpent vann uten vegetasjon, men med rike kanter. Her finner vi blant annet blåstarr og taglstarr. Nord for vannet er vegetasjonstypen fuktigere og litt fattigere, med røsslyng- og blokkebær-dominans sammen med smyle, dunhavre og slåttestarr.

Vegetasjonstypen som preger området i tarmen lengst i nord er en mosaikk av en fuktig og nokså fattig blokkebær-, einer- og kreklingdominert vegetasjonstype, og en tørr gras- og urterik hei som domineres av blåstarr, hengeaks, dunhavre, kattedot, geitsvingel og rypebær. Her vokser veldig mye tuete einer, og en god del bjørkoppslag står spredt i lyngheia. Området er likevel tatt med i lokaliteten grunnet et åpent vann tilknyttet til ekstremrik myr med bl.a. klubbestarr, gulstarr, loppestarr, blåstarr og taglstarr. Agnorstarr er også et spennende innslag i myra, noe en sjelden finner ute ved kysten.

I lokaliteten hekker blant annet vipe, en art som trives godt i åpne lyngheier og som er oppført som nær truet (NT) på norsk rødliste (Kålås et al. 2010). Hubro (EN, sterkt truet, Kålås et al. 2010) er også nokså vanlig å se på Buøya, og sannsynligheten at hubroen også bruker aktuell lokalitet er stor. Solværoyan er et av de viktigste hekkeområder for hubro i Norge (Shimmings 2005). I tillegg registrerte Shimmings i 2005 nordlig sildemåke, brunnakke, sangsvane, hettemåke (NT, nær truet, Kålås et al. 2010) på Buøya, og disse kan også tenkes å bruke aktuell lokalitet. Buøya er generelt viktig for vadere og ender.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

I 2012 beiter 40 gammel norsk sau på Buøya hele året. Lyngbrenning er ikke kjent.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN

Fortsatt beite av utegangersau er det beste for denne lokalitet. I grensene på mange plasser står truende oppslag av lauvtrær, samt også på enkelte plasser inne i lokaliteten. Det beste er om disse kunne ryddes vekk for å forhindre spredning, men grunnet eierforhold er beiting den eneste aktuelle løsningen per i dag. En økning av besetning er imidlertid mulig og med tanke på gjengroingstrussel også anbefalt. Lyngbrenning er per i dag ikke aktuell på Buøya. I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solværoyan.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Buøya er urørt og lite påvirket av menneskelig aktivitet, foruten den ekstensive beitepåvirkningen. Beiteaktiviteten på Buøya er imidlertid en viktig del av den helhetlige driften på naboøya Dyrøya, som fremstår som et sjeldent eksempel med en driftshistorie som kan dokumenteres langt tilbake i tid, og som fortsatt er i aktiv bruk med sauehold, innmarkslått, egg- og dunvær samt fiske.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten er vurdert til verdi B, viktig. Lokaliteten er middels stor, med generelt lav tresjiktstetthet, og her beiter utegangersau året rundt. Buøya er generelt et stort, relativt urørt område med ekstensivt beite som største kjente påvirkningsfaktor. Hubroen (EN, sterkt truet) er ikke sjelden i området, noe som er en viktig faktor i verdisettinga. Gjengroingen er imidlertid en trussel og dette er spesielt å forvente fra skogen i nord hvis ikke beitepåvirkninga klarer av å stoppe dette. Verdisettinga kan derfor komme til å bli degradert hvis gjengroingen ikke stoppes og/eller reverseres.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 12.10.2012	UTFORMET AV: Maja S. Kvalvik	FIRMA: Bioforsk Nord Tjøtta		
UTM Sone 33, 0389865 7357853	Gnr/bnr. 7/20, 7/19, 7/14	AREAL (nåværende): 132 daa	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare kystlyngheiene i god hevd gjennom fortsatt beite av gammelnorsk sau.
- Holde landskapet åpent.

Konkrete delmål:

- Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå, eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Forhindre gjengroing av lauv- og bartrær.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal ikke spre seg.

<p>AKTUELLE TILTAK:</p> <p>Generelle tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt helårsbeite av gammelnorsk sau. <p>Se for øvrig del A for kystlynghei i skjøtselsplan.</p> <p>Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En økning av besetning er anbefalt for å forhindre spredning av lauv- og bartrær inn i lokaliteten samt at de trær som allerede står spredt i lokaliteten ikke sprer seg. <p>Øvrig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solværøyan. 	<p>Prioritering (år)</p> <p>Årlig</p> <p>Ved behov og kapasitet</p>	<p>Ant daa og kostnad/daa</p> <p>131 daa</p>	<p>Kontroll: (Dato)</p>
<p>UTSTYRSBEHOV:</p> <p>Pram for å frakte sauene</p>			
<p>OPPFØLGING: Skjøtselsplanen skal evalueres innen, x år:</p> <p>5 år</p> <p>Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -</p>			
<p>Tilskudd søkt år:</p>	<p>2010 – d.d.</p>	<p>Søkt til:</p>	<p>Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)</p>
<p>Tilskudd tildelt år:</p>	<p>2010 – d.d.</p>	<p>Tildelt fra:</p>	<p>FM</p>
<p>Skjøtselsavtale parter:</p>			
<p>ANSVAR: Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.</p> <p>Beitebrukere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak i lokaliteten.</p> <p>Fylkesmannen i Nordland (miljøvernvedelings) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.</p>			

B. Spesiell del: Buøya lokalitet 3 – rikmyr

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Buøya lokalitet 3		*Kommune Lurøy kommune		*Områdenr. 1834/10057			
ID i Naturbase BN00050033		*Registrert i felt av: Maja S. Kvalvik, Marit Dyrhaug, & Thomas H. Carlsen		*Dato: 4.7.2012			
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)				Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:			
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2003) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta.							
Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2004) Sleneset vindkraftverk i Nordland. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Supplerende undersøkelse av Buøya. Planteforsk Tjøtta 2004							
Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta.							
Holtan, D. & Gaarder, G. (2008) Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland							
*Hovednaturtype:		% andel		Utforminger:		% andel	
Rikmyr – A05, 80 %				Ekstremrik fastmattemyr (myrflate-kalkfastmatte) – A0503, 80 %			
Tilleggsnaturtyper:				Kransalgesjø – E0701, 20 %			
Kalksjø – E07, 20 %							
*Verdi (A, B, C): B		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	☒	God	☒	Slått	☐	Torvtekt	☐
20 – 50 m	☐	Svak	☐	Beite	☒	Brenning	☐
50-100 m	☐	Ingen	☐	Pløying	☐	Park/hagestell	☐
> 100 m	☐	Gjengrodd	☐	Gjødsling	☐		☐
	☐	Dårlig	☐	Lauving	☐		☐
Ekstremrik fastmattemyr – A0503 Kransalge-sjøbunn – E0701							
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
Buøya ble befart i tidsrommet 2. og 5. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Buøya er ei svær øy som ligger rett sør for Nordsolvær i Lurøy kommune, ikke langt fra tettstedet Sleneset på Straumøya i nordøst. Skjøtselsplanen omfatter lokalitet i sørenden av Buøya som avgrenses av lauvskog på alle sider foruten lengst i sør og nord der lyngheiområder dominerer. Berggrunnen i lokaliteten består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Lokaliteten er et kompleks rikmyrområde med flere små kalkrike vann.

ARTSMANGFOLD:

Lokaliteten har et stort artsmangfold med mange arter typiske for ekstremrike myrer samt en del sjeldne arter. Myra domineres i sør av slåtestarr og myrhatt, og andre arter vi finner i denne del av myra er blant annet taglstarr, myrklegg og klubbestarr. Videre nord finner vi også gulstarr, fjellfrøstjerne, dvergjamne, blåstarr og kjevlestarr. Her vokser også den rødlistede nebbstarren (NT, nær truet, Kålås et al. 2010) i store bestander.

Myra består av flere åpne vann, og i mange av disse vokser kransalger, sammen med noe tusenblad, trådtjønnaks og fjæretjønnaks. Nærmere artsidentifisering av kransalgene er ikke gjort i denne kartlegging. Det ble heller ikke prioritert å artsbestemme vannlevende insekter.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

40 gammel norsk sau har helårsbeite på Buøya i 2012.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN:

Den største trusselen for lokaliteten er gjengroing, som vil kunne skje hvis beitet opphører i lokaliteten. Beitepåvirkningen vil i utgangspunkt være nok til å holde myra åpen, men det er anbefalt å enten øke beitetrykket eller å starte manuelle ryddingstiltak hvis trær begynner å spre seg inn i myra.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Buøya er urørt og lite påvirket av menneskelig aktivitet, foruten den ekstensive beitepåvirkningen. Myrområdene er mange på Buøya og dette område er spesielt flott med sin størrelse og forekomst av rødlistearten nebbstarr samt mosaikken med kransalgesjøer i lokaliteten.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten er kompleks med nokså mange arter i kombinasjon med sjøene med kransalgefunn. Kransalgesjøer er en utvalgt naturtype, og også de aktuelle vannene har stort potensial for å inneholde rødlistearter. Det er også verdifullt at Buøya sannsynligvis fortsatt vil være urørt med fortsatt ekstensivt beite og lite sannsynlig framtidig eutrofiering og grøfting i tilknytning til landbruk, som er vanlig trussel for ekstremrike myrområder og kalkrike innsjøer. Lokaliteten er vurdert til verdi B, med potensiale for høyere verdi hvis nærmere undersøkelser påviser flere rødlistearter.

B. Spesiell del: Buøya lokalitet 4 - rikmyr

Søkbare egenskaper											
*Navn på lokaliteten Buøya lokalitet 4					*Kommune Lurøy kommune			*Områdenr. 1834/10058			
ID i Naturbase BN00050033			*Registrert i felt av: Maja S. Kvalvik, Marit Dyrhaug & Thomas H. Carlsen				*Dato: 4.7.2012				
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige)								Skjøtselsavtale:			
<p>Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2003) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2003) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta.</p> <p>Hatten, L. & Mogstad, D.K. (2004) Sleneset vindkraftverk i Nordland. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Supplerende undersøkelse av Buøya. Planteforsk Tjøtta 2004</p> <p>Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta.</p> <p>Holtan, D. & Gaarder, G. (2008) Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland</p>								Inngått år:			
						Utløper år:					
*Hovednaturtype:					% andel		Utforminger:			% andel	
Rikmyr – A05, 100 %							Ekstremrik fastmattemyr (myrflate-kalkfastmatte) – A0503, 100 %				
Tilleggsnaturtyper:											
*Verdi (A, B, C):				Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)							
B											
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)											
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:			
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt		Ekstremrik fastmattemyr – A0503			
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning					
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell					
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling							
		Dårlig		Lauving							
Områdebeskrivelse											
INNLEDNING											
<p>Buøya ble befart i tidsrommet 2. og 5. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan.</p>											

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Buøya er ei svær øy som ligger rett sør for Nordsolvær i Lurøy kommune, ikke langt fra tettstedet Sleneset på Straumøya i nordøst. Skjøtselsplanen omfatter lokalitet omtrent midt på Buøya, og som avgrenses av skog i sørvest og nordøst, samt heiområder i nordvest og sørøst. Berggrunnen i lokaliteten består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Lokaliteten består av naturtypen rikmyr (A05), utforming ekstremrik fastmattemyr (A0503).

ARTSMANGFOLD:

I myra finner vi alle de arter som representerer en typisk rikmyr i dette område. Her vokser taglstarr, slåttestarr, nebbstarr (NT, nær truet) (Kålås et al. 2010), dystarr, kornstarr, mye engmarihånd, fjellfrøstjerne, klubbestarr, bjønnskjegg og myrklegg. Småblærerot og kransalger ligger som et teppe i enkelte vannhull i myra.

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

40 gammelnorsk sau har helårsbeite på Buøya i 2012.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN

Den største trusselen for lokaliteten er gjengroing, som vil kunne skje hvis beitet opphører i lokaliteten. Beitepåvirkningen vil i utgangspunkt være nok til å holde myra åpen, men det er anbefalt å enten øke beitetrykket eller å starte manuelle ryddingstiltak hvis trær begynner å spre seg inn i myra.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Buøya er urørt og lite påvirket av menneskelig aktivitet, med unntak av den ekstensive beitepåvirkningen. Myrområdene er mange på Buøya og dette område er spesielt flott med sin størrelse og forekomst av rødlistearten nebbstarr samt kransalger i lokaliteten.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten er vurdert til verdi B. Området er ikke så stort, men inneholder mange ekstremrikmyrindikatorer inklusive rødlistearten nebbstarr, samt har potensiale for flere rødlistefunn hvis nærmere undersøkelser gjøres på kransalgeforekomstene. Det er også verdifullt at Buøya sannsynligvis fortsatt vil være urørt med fortsatt ekstensivt beite og lite sannsynlig framtidig eutrofiering og grøfting i tilknytning til landbruk, som er vanlig trussel for ekstremrike myrområder og kalkrike innsjøer.

B. Spesiell del: Grytøya sør - kystlynghei

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Grytøya sør				*Kommune Lurøy kommune		*Områdenr. 1834/10059	
ID i Naturbase		*Registrert i felt av: Thomas H. Carlsen, Maja S. Kvalvik & Marit Dyrhaug				*Dato: 2.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Mogstad, D.K. 2003. Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta. Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta. Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland						Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:	
*Hovednaturtype:			% andel		Utforminger:		% andel
Kystlynghei, 100 %					Kalkfattig kysthei – D0707, 60 % Kalkkysthei – D0711, 10 % Intermediær kystfukthei – D0710, 30 %		
Tilleggsnaturtyper:							
*Verdi (A, B, C): B			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)				
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):			Vegetasjonstyper:
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt	Tørr lynghei – D0701 Tørr gras-urterik hei – D0702 Fuktig lynghei – D0703
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
<p>Grytøya ble befart 2. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Grytøya er landfast med Buøya ved fjære sjø og brukes som beiteområde av sauene på Buøya, og er derfor en del av skjøtselsplanen for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan. Behov og kapasitet for lyngbrenning ble også vurdert.</p>							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Grytøya ligger rett sør/sørvest for Buøya, og sør for tettstedet Sleneset i Lurøy kommune. Øya omgis av øyer som Dyrøya i øst, Klubbøya og Slåttholmen i sør/sørøst, Spjutøya og Trettskjæret i vest, og så Buøya i nord. Lokaliteten omfatter heiområdene på Grytøya, som ligger på sørenden av øya. Berggrunnen i lokaliteten består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Grytøya er ei variert øy med heiområder, naturbeitemark, og søkk med våtmark. Vest i lokaliteten går et smalt område med artsrik tørr gras-urterik hei (D0702). Midt på øya finner vi en mosaikk av tørr lynghei (D0701, røsslyng-krekling-lav-utforming) og, i en lite mindre del, fuktig lynghei (D0703, røsslyng-blokkebær-utforming). Mosaikken er i god hevd med lite einer og lite krattskog. Her finnes også flere dammer med åpent vann og lite vannvegetasjon. Dammene er imidlertid ikke prioriterte i denne kartlegging og derfor ikke kartlagt på vegetasjonstypenivå.

ARTSMANGFOLD:

Den artsrike heiutformingen i vest (ca. 8 daa) består av ormetunge (VU, sårbar, Kålås et al. 2010), blåstarr, hårstarr, kornstarr, fjellfrøstjerne, dvergjamne, krekling, røsslyng, blokkebær, fjellbakkestjerne, kattedot og geitsvingel.

Mosaikken mellom tørr og fuktig lynghei midt på øya er dominert av røsslyng, krekling (tørre områder), blokkebær (fuktigere områder), samt noe molte, skrubbær og stormarimjelle.

I de artsfattige dammene dominerer flaskestarr.

Hubro (EN, sterkt truet, Kålås et al. 2010) er også nokså vanlig å se på Buøya, naboøya til Grytøya, og sannsynligheten at hubroen også bruker aktuell lokalitet er stor. Solværoyan er et av de viktigste hekkeområder for hubro i Norge (Shimmings 2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

En gammel låvebru ved en grasrik eng nord på øya indikerer at det i gamle dager vært en gammel slåttemark. Muligens har dette vært innmarka, mens de aktuelle lyngheiene fungert som utmark. I dag beites Grytøya hele året av 40 gammelnorsk sau som kan bevege seg fritt mellom Grytøya og Buøya ved fjære sjø.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN

Fortsatt sauebeite anbefales.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Naturbeitemarka på nord-Grytøya i kombinasjon med aktuell lyngheilokalitet gir et godt helårsbeite for utegangersau, spesielt i kombinasjon med lyng- og myrområdene på naboøya Buøya. Beiteaktiviteten på Grytøya må ses som en viktig del av den helhetlige driften på naboøya Dyrøya. Dyrøya er et sjeldent eksempel i og med en driftshistorie som kan dokumenteres langt tilbake i tid, og som fortsatt er i aktiv bruk med sauehold, innmarkslått, egg- og dunvær samt fiske.

VERDIBEGRUNNELSE:

Grytøya er en flott øy som er lite gjengrodd av einer, og på øya ses kun enkelte små bjørker. Det pågående beitet har bidratt til at røsslyngen i lokaliteten er i god hevd, og mosaikken av fattigere og rikere samt fuktigere og tørrere lynchtyper gir et variert inntrykk. Grunnet funn av ormetunge, VU på Norsk Rødliste 2010, samt middels grunntypevariasjon, tilstand samt størrelse, er denne lokalitet vurdert til verdi B, viktig.

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan: 16.10.2012	UTFORMET AV: Maja S. Kvalvik	FIRMA: Bioforsk Nord Tjøtta		
UTM Sone33 0389512 7357153	Gnr/bnr. 7/7	AREAL (nåværende): 80 daa	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare kystlyngheiene i god hevd gjennom fortsatt beite av gammelnorsk sau.
- Holde landskapet åpent.

Konkrete delmål:

- Beholde dagens artsinventar og fordeling karakteristisk de for kalkrike gras- og urterike heitformingene med kalkindikatorarter.
- Forhindre gjengroing.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal være fraværende.
- Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå, eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).

<p>AKTUELLE TILTAK:</p> <p>Generelle tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt helårsbeite av gammelnorsk sau. <p>Se for øvrig del A for kystlynghei i skjøtselsplan.</p> <p>Øvrig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solværøyan. 	<p>Prioritering (år)</p> <p>Årlig</p>	<p>Ant daa og kostnad/daa</p> <p>79 daa</p>	<p>Kontroll: (Dato)</p>
--	---------------------------------------	---	-------------------------

UTSTYRSBEHOV:

Pram for å frakte sauene

OPPFØLGING:

Skjøtselsplanen skal evalueres innen, x år:

5 år

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -

Tilskudd søkt år:	2010 – d.d.	Søkt til:	Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)
Tilskudd tildelt år:	2010 – d.d.	Tildelt fra:	FM

Skjøtselsavtale parter:

ANSVAR:

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen.

Beitebrukere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak i lokaliteten.

Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.

B. Spesiell del: Grytøya nord - naturbeitemark

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Grytøya nord			*Kommune Lurøy kommune			*Områdenr. 1834/10060	
ID i Naturbase		*Registrert i felt av: Thomas H. Carlsen, Maja S. Kvalvik & Marit Dyrhaug				*Dato: 2.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Mogstad, D.K. 2003. Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta. Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta. Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland						Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:	
*Hovednaturtype: Naturbeitemark, 100 % Tilleggsnaturtyper:			% andel		Utforminger: Svak lågurtbeiteeng – D0415, 100 % % andel		
*Verdi (A, B, C): B		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):			Vegetasjonstyper:
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt	Frisk fattigeng, engkvein-rødsvingel-gulaks-eng, D0404
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
Grytøya ble befart 2. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Grytøya er landfast med Buøya ved fjære sjø og brukes som beiteområde av sauene på Buøya, og er derfor en del av skjøtselsplanen for Dyrøya og Buøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan. Behov og kapasitet for lyngbrenning ble også vurdert.							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Grytøya ligger rett sør/sørvest for Buøya, og sør for tettstedet Sleneset i Lurøy kommune. Øya omgis av øyer som Dyrøya i øst, Klubbøya og Slåttholmen i sør/sørøst, Spjutøya og Trettskjæret i vest, og så Buøya i nord. Lokalteten omfatter grasrik eng lokalisert på nordøya. Berggrunnen i lokaliteten består av kalkspatmarmor, stedvis i veksling med amfibolitt og glimmerskifer.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Grytøya er en variert øy med søkk med våtmark. Lokalteten omfatter en grasrik naturbeitemark av typen frisk fattigeng, engkvein-rødsvingel-gulaks-eng (D0404).

ARTSMANGFOLD:

Enga er gulaksdominert med slåttestarr og stolpestarr i noen fuktigere områder. Her er veldig grasrikt med foruten gulaks også blåtopp og rødsvingel. Urtene er ikke dominerende, men noe som kan nevnes er hvitkløver, fuglevikke, øyentrøst sp., gulflatbelg, engfrytle, fjellfrøstjerne, nyresoleie, litt mjøddurt, samt en del ryllik, fjelltistel, vill-lin, hvitmaure, legeveronika, blåklokke, marinøkkel og lodnerublom. Her vokser også starrarter som blåstarr og kornstarr.

I lokaliteten er enkelte spor av vånd registrert.

Hubro (EN, sterkt truet, Kålås et al. 2010) er også nokså vanlig å se på Buøya, naboøya til Grytøya, og sannsynligheten at hubroen også bruker aktuell lokalitet er stor. Solværoyan er et av de viktigste hekkeområder for hubro i Norge (Shimmings 2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

En gammel låvebru på øya indikerer at det i gamle dager vært en gammel slåttemark. I dag beites Grytøya sommerstid av 40 gammelnorsk sau som kommer over fra Buøya ved fjære sjø.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Gammel låvebru.

SKJØTSEL OG HENSYN

Fortsatt sauebeite anbefales.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Lyngheiområdene på sør-Grytøya i kombinasjon med aktuell naturbeitemarklokalitet gir et godt helårsbeite for utegangersau, spesielt i kombinasjon med lyng- og myrområdene på naboøya Buøya. Beiteaktiviteten på Grytøya må ses som en viktig del av den helhetlige driften på naboøya Dyrøya, som fremstår som et sjeldent eksempel med en driftshistorie som kan dokumenteres langt tilbake i tid, og som fortsatt er i aktiv bruk med sauehold, innmarkslått, egg- og dunvær samt fiske.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten vurdert til verdi B, viktig. Naturbeitemarka er middels rik og rødlistearter er ikke funnet, men øya har godt beitetrykk og er ikke gjengrodd. Lokaliteten er dessuten stor og fremmede arter er ikke et problem, og her er kun liten slitasje.

B. Spesiell del: Sauøya - kystlynghei

Søkbare egenskaper							
*Navn på lokaliteten Sauøya				*Kommune Lurøy kommune		*Områdenr. 1834/10061	
ID i Naturbase BN00050033		*Registrert i felt av: Maja S. Kvalvik & Bär, A.				*Dato: 4.7.2012	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige) Hatten, L. & Mogstad, D.K. 2003. Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta. Shimmings (2005) Vindmøllepark i Solværøyan/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta. Holtan, D. & Gaarder, G. 2008. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland						Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:	
*Hovednaturtype: % andel Kystlynghei, 75 % Tilleggsnaturtyper: Rikmyr – A05, 5 %				Utforminger: % andel Kalkkysthei - D0711, 75 % Ekstremrik fastmattemyr (myrflate-kalkfastmatte) – A0503, 5 %			
*Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.)					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11) -							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper:	
< 20 m	X	God	X	Slått		Torvtekt	Tørr gras-urterik hei – D0702 Ekstremrik fastmattemyr – A0503 Strandeng- og strandsumpvegetasjon – G05
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning	
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hagestell	
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			
Områdebeskrivelse							
INNLEDNING							
Sauøya ble befart 4. juli 2012 i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for Dyrøya og Buøya. Sauøya brukes som beiteområde av grunneierne på Dyrøya og er derfor en del av skjøtselsplanen for Dyrøya. Ved befaring ble naturtyper og vegetasjonstyper kartlagt. Sammen med beitebruker ble det fokusert på drift, behov og kapasitet samt tilstandsvurdering i forhold til utarbeidelse av skjøtselsplan. Behov og kapasitet for lyngbrenning ble også vurdert.							

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG:

Sauøya ligger øst for Buøya, rett sør for tettstedet Sleneset i Lurøy kommune. Lokaliteten omgis av øyer som Sørsolvær i nord, Værholmen i øst og så Buøya i vest. Skjøtselsplanen omfatter hele øya. Berggrunnen i området består av kalkspatmarmor som gir grunnlag for en rik flora og et stort artsmangfold. Øya er svært skrinnet og uten vegetasjon på enkelte plasser nær fjæra.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Lyingheia er en gjennomgående homogen svært artsrik tørr gras-urterik hei (D0702). Deler av Sauøya ble i 2003 klassifisert som «kalkenger» av Hatten og Mogstad, men grunnet røsslyngforekomstene i den grasrike marken har vi valgt å definere typen som grasrik kystlyinghei. Øya er i mosaikk med flere fuktdrag som går på tvers, enkelte plasser med noe rikindikatorer. Hele Sauøya består av ca. 5 % fuktdrag. En strandeng som er påvirket av stormflo vinteren 2011 går på tvers lengst i sør, men utformingen i strandeng- og strandsumpvegetasjonen ble ikke nærmere vurdert under kartleggingen i 2012. På Sauøya finnes enkelte åpne vann, men disse er ikke prioritert i denne kartlegging og derfor ikke kartlagt på vegetasjonstypenivå.

ARTSMANGFOLD:

Lokaliteten er svært artsrik med mange kalkindikatorer, med et nokså homogent artsutvalg over hele øya. På Sauøya finnes mange eksemplarer av ormetunge (VU, sårbar, Kålås et al. 2010) som ligger i klumpvise forekomster. Nord på øya ble også et antall eksemplarer av fjellnøkleblom (NT, nær truet, Kålås et al. 2010) registrert. Øya er en anelse fattigere sørover og mindre grasrik samt med mindre røsslyng, bortsett fra en siste knaus lengst i sør. Den nordligste haugen har også litt mindre røsslyng sammenlignet med resten av øya. På Sauøya finnes ikke lauv- eller baroppslag og einer vokser kun i skråninger, mens oppe på topper er den delvis død.

Et utvalg av de kalkfavoriserende arter som finnes i lyingheia er fjellbakkestjerne, vill-lin, loppestarr, fjellfrøstjerne, brudespore, dvergjamne, og mye marinøkkel. Blant graminidene kan nevnes gulaks, smyle, slirestarr, geitsvingel, blåtopp, kornstarr, slåttestarr, rødsvingel, dunhavre, og blåstarr. Andre vanlige karplanter er røsslyng, flekkmariehånd, krekling, fjellmarikåpe, kattedot, blåklokke, fuglevikke, lifiol, tepperot, gulsildre, engfrytle, blåbær, harerug, teiebær, hvitmaure, tettegras, tiriltunge, smalkjempe, blåkoll, samt noe blokkebær og enghumleblom. I sør blir det mer krekling sammen med noe mer molte, blokkebær og skrubbær, men fortsatt med samme utforming av gras-urterik hei med enkelte rikindikatorer.

Holtan og Gaarder fant i 2008 også hodestarr («sjelden på Helgelandskysten») og bergfrue («spesielt ute på småøyene») (Holtan & Gaarder 2008).

Et par strarrdominerte rikmyrer finnes i sør og midt på øya med engmariehånd, kjevlestarr, taglstarr, flaskestarr, myrhatt, slåttestarr, seterstarr, fjellfrøstjerne, duskmyrull og særbustarr. På en rikmyr lengst i sørøst finnes svært mye marinøkkel i kantene.

Strandengen i sør ble ikke inngående vurdert grunnet tidspress, men inntrykket er at den er nokså homogen uten tydelige soneringer. Her vokser arter som gåsemure, slåttestarr, smårørkvein, mjødurt, forglemmegei sp., myrmaure, småengkall, rødsvingel, engrapp, øyentrøst sp., ljåblom, engfrytle og strandbalderbrå.

Hubro (EN, sterkt truet, Kålås et al. 2010) er også nokså vanlig å se på Buøya, naboøya til Sauøya, og sannsynligheten at hubroen også bruker aktuell lokalitet er stor. Solværoyan er et av de viktigste hekkeområder for hubro i Norge (Shimmings 2005).

BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING:

Sauøya beites i 2012 av 5 unge værer av gammelnorsk sau. Disse fraktes årlig ut i april og beiter hele sommeren. Holtan og Gaarder fant i 2008 «tydelige spor etter gamle slåttemark og små ryddingsrøyser» (Holtan & Gaarder 2008), hvilket viser på at øya tidligere ikke bare vært brukt til beiting.

FREMMEDE ARTER:

Ingen registrert.

KULTURMINNER:

Ingen registrert.

SKJØTSEL OG HENSYN

Fortsatt beite med gammelnorsk sau anbefales. Ikke behov for sviing grunnet lite gjengroing av einer og ung røsslyng.

DEL AV HELHETLIG LANDSKAP:

Beiteaktiviteten på Sauøya må ses som en viktig del av den helhetlige driften på naboøya Dyrøya, som fremstår som et sjeldent eksempel med en driftshistorie som kan dokumenteres langt tilbake i tid, og som fortsatt er i aktiv bruk med sauehold, innmarkslått, egg- og dunvær samt fiske.

VERDIBEGRUNNELSE:

Lokaliteten får verdi A, svært viktig, på grunn av sin størrelse og på grunn av at lyngheia er svært artsrik og i god hevd, røsslyngen er ung og på øya eksisterer ikke trær, kratt og buskoppslag. At hele øya er homogen i sin kalkrike utforming gir et spesielt inntrykk. Forekomst av rikmyrer med sine orkidéer, samt rødlisteartene ormetunge og fjellnøkleblom veier tungt for verdisetningen. Hatten og Mogstad (2003) peker på at «de mest artsrike og representative utformingene av rikhei finnes på Sauøya...».

Skjøtselsplan

DATO skjøtselsplan:	UTFORMET AV:		FIRMA:	
12.9.2012	Maja S. Kvalvik		Bioforsk Nord Tjøtta	
UTM Sone 33, 0393110 7359814	Gnr/bnr. 7/6	AREAL (nåværende): 190 daa	AREAL etter evt.restaurering:	Del av verneområde?

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Bevare kystlyngheiene i god hevd gjennom fortsatt beite av gammelnorsk sau.
- Holde landskapet åpent.

Konkrete delmål:

- Beholde dagens artsinventar og fordeling karakteristisk for kalkrike gras- og urterike heitformingene med kalkindikatorarter, rødlistearter og orkidéer.
- Forhindre gjengroing av lauv- og bartrær.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal være fraværende.
- Arealet av kystlynghei i lokaliteten skal være på dagens nivå, eller minst 85 prosent av dagens areal.

Tilstandsmål arter:

- Bevare røsslyng i god hevd. Det er anbefalt at røsslyngbestanden skal bestå av forskjellige aldersstadier, hovedsakelig i pionerfase (ca. 0-6 år) og i byggefase (ca. 6-15 år).
- Bevare store bestander av ormetunge.

AKTUELLE TILTAK: Generelle tiltak: <ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt sommerbeite av gammel norsk sau. <p style="margin-left: 20px;">Se for øvrig del A for kystlynghei i skjøtselsplan.</p> Øvrig: <ul style="list-style-type: none"> - I forbindelse med skjøtsel oppfordres det til god dialog med det ornitologiske miljøet som har oppsyn med hubro i Solvæøyen. 		Prioritering (år) Årlig	Ant daa og kostnad/daa 190 daa	Kontroll: (Dato)
UTSTYRSBEHOV: Pram for å frakte sauene.				
OPPFØLGING: Skjøtselsplanen skal evalueres innen, x år: 5 år Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -				
Tilskudd søkt år:	2010 – d.d.	Søkt til:	Skjøtsel av UN – kystlynghei (beite)	
Tilskudd tildelt år:	2010 – d.d.	Tildelt fra:	FM	
Skjøtselsavtale parter:				
ANSVAR: Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen. Beitebrukere Herdis og Sigurd Reløy, Kirsten og Freddy Heggelund, samt Reidun og Jan Sarassen utfører tiltak i lokaliteten. Fylkesmannen i Nordland (miljøvernavdelinga) har ansvaret for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.				

Kilder

Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fremstad, E. (1997). Vegetasjonstyper i Norge. – *NINA temahefte* 12: 279.

Hatten, L. & Mogstad, D. K. (2003). Vindmøllepark i Solvæøy/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Planteforsk Tjøtta.

Hatten, L. & Meyer, K. A. (2004). Skjøtselsplan for Dyrøy, Lurøy kommune i Nordland. Planteforsk Tjøtta og Helgeland museum avd. Rana Museum.

Hatten, L. & Mogstad, D. K. (2004). Sleneset vindkraftverk i Nordland. Konsekvensutredning av tema vegetasjon og flora. Supplerende undersøkelse av Buøya. Planteforsk Tjøtta 2004

Holtan, D. & Gaarder, G. (2008). Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning.

Jordal, J. B. (2012). Kystlynghei - verdsetting. (Faktaark for Kystlynghei utformet av John Bjarne Jordal, 15.02.2012).

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. r. (2010). Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge. .

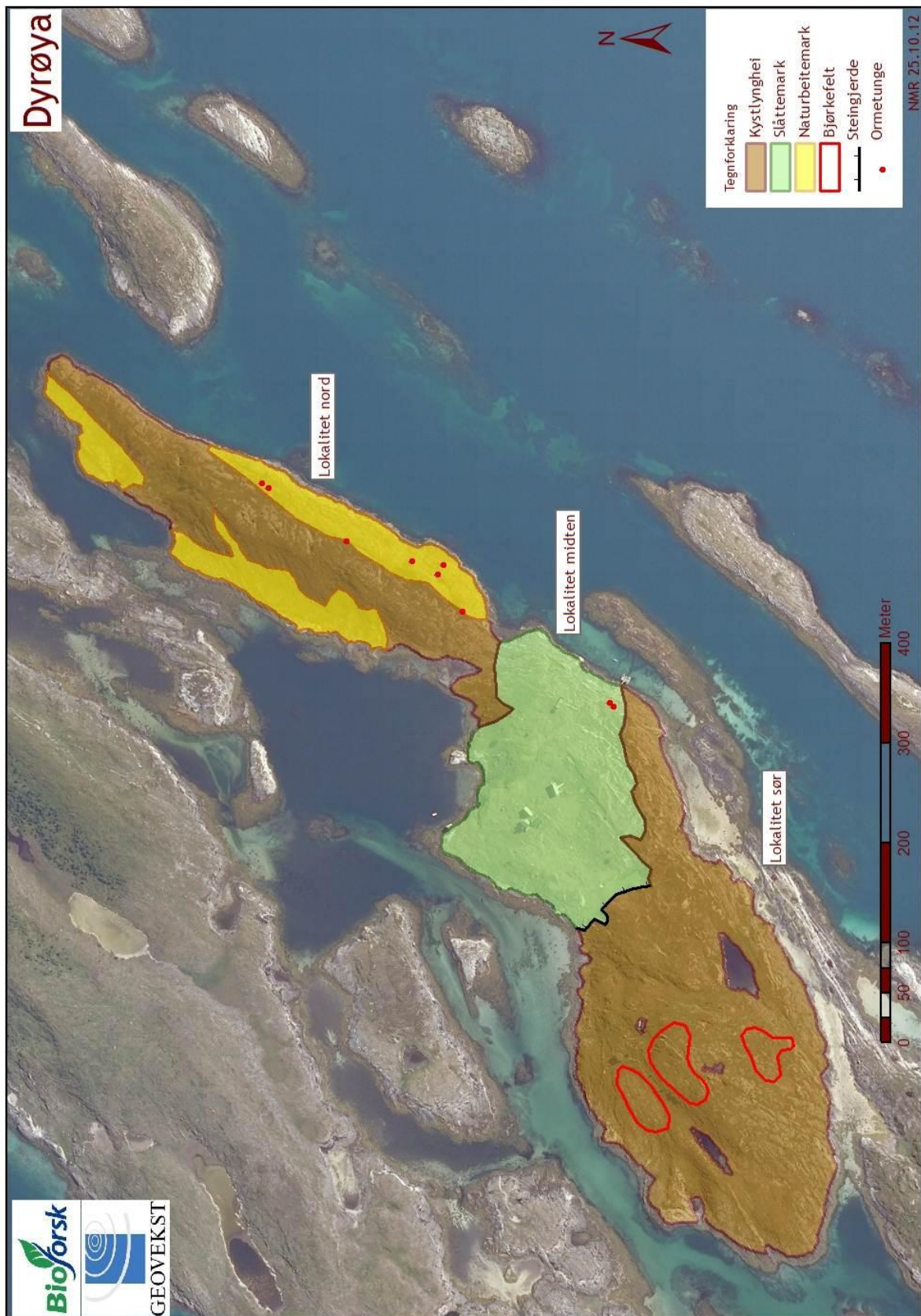
Shimmings, P. (2005). Vindmøllepark i Solvæøy/Sleneset, Lurøy kommune. Konsekvensutredning av tema dyre- og fugleliv. Rapport til Nord-Norsk Vindkraft AS. Planteforsk Tjøtta 2005. 1-142.

Svalheim, E. (2012). Verdisetting - slåttemark. (Ny faktaark for Slåttemark utformet av Ellen Svalheim 22.02.12.).

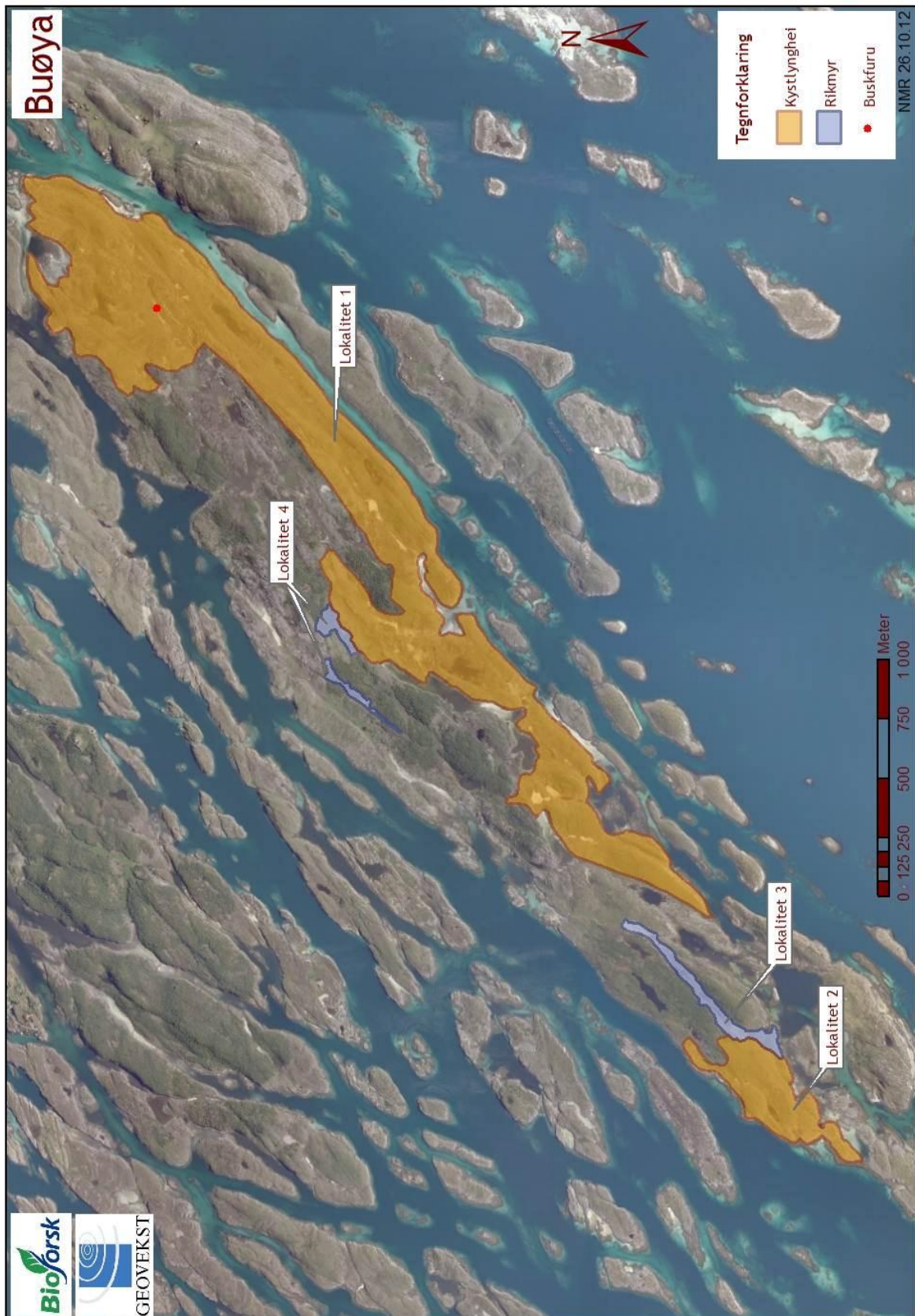
Vedlegg

Nr	Emne
1.	Ortofoto/kart
2.	Bilder
3.	Artsliste

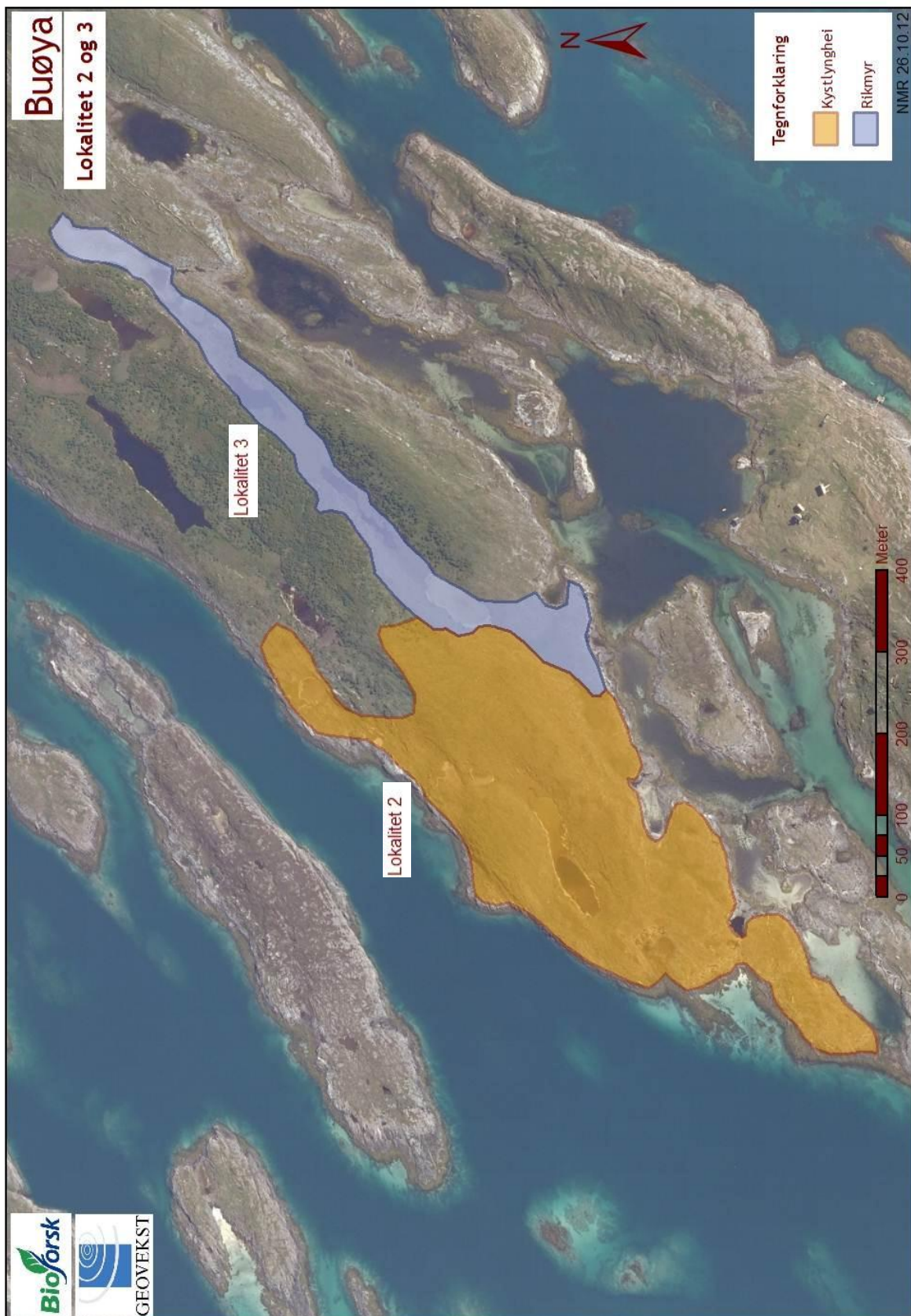
VEDLEGG 1 - Ortofoto/kart

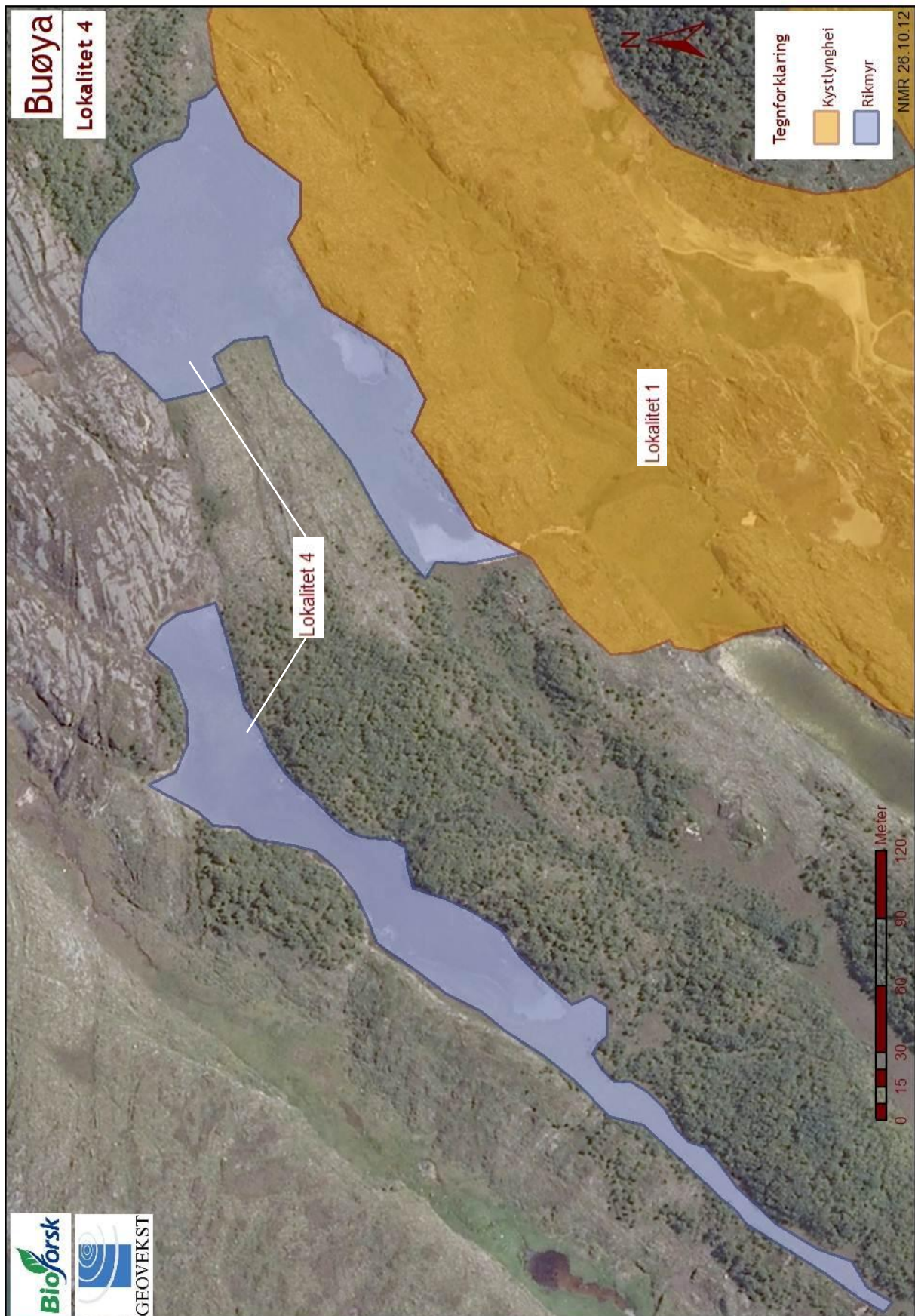
Figur 1. Ortofoto med oversikt over beliggenhet av lokalitetene nord (kystlynghei), lokalitet midt (slåttemark) og lokalitet sør (kystlynghei) på Dyrøya. Lokalitet nord er i mosaikk med naturbeitemark, og i lokalitet sør er tre bjørkefelt avgrenset. Forekomster av rødlistearten ormetunge er punktmarkert.

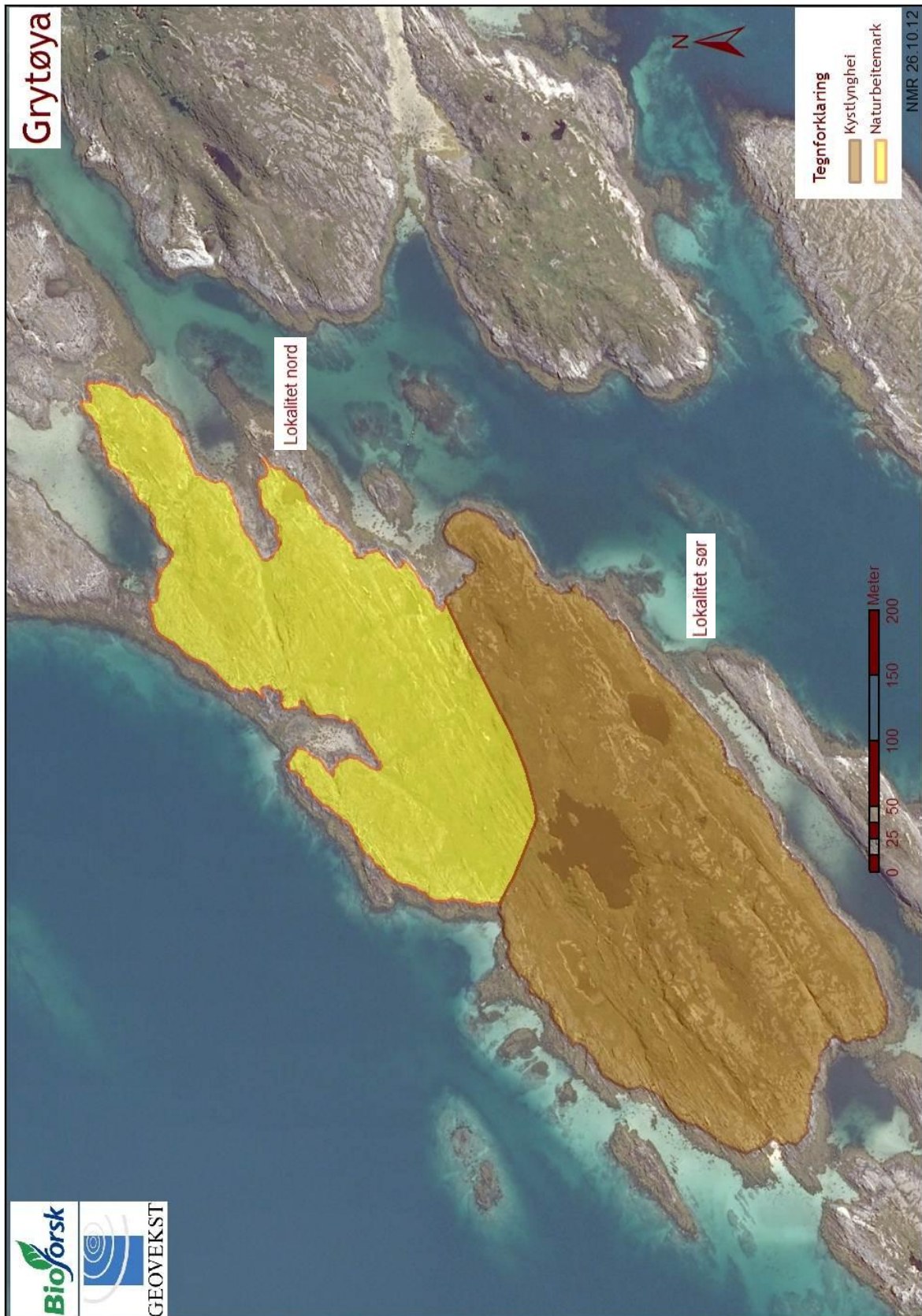
Figur 2. Ortofoto med oversikt over beliggenhet av lokalitetene på Buøya. Lokalitet 1 og 2 er kystlynghei, og lokalitet 3 og 4 er rikmyr. I lokalitet 1 finnes spredte forekomster av plantet buskfuropptrekk, og punktmarkering viser et område med ekstra tette forekomster. Figur 3 og figur 4 viser forstørrelse av lokalitetene 2, 3 og 4.

Figur 3. Ortofoto med oversikt over lokalitet 2 (kystlynghei) og lokalitet 3 (rikmyr) på Buøya.

Figur 4. Ortofoto med oversikt over lokalitet 4 (rikmyr) på Buøya.

Figur 5. Ortofoto med oversikt over beliggenhet av lokalitet nord (naturbeitemark) og lokalitet sør (kystlynghei) på Grytøya.

Figur 6. Ortofoto med oversikt over Sauøya kystlynghei samt forekomster av rødlistearterne ormetunge og fjellnøkleblom. I kystlyngheia forekommer også noe rikmyr og strandeng, men disse er ikke avgrenset på kart. På Sauøya opptrer ormetungen med svært mange antall ved hver forekomst.

VEDLEGG 2 - Bilder

Bilde 1. Dyrøya nord. I forgrunnen fuktig lynghei (D0703), med krekling-, rypebær- og blokkebærdominans. Lengre nord stikker kalkberg opp i dagen flere steder og der er vegetasjonstypen grasrikere og med flere urter. UTM33, 0390739Ø 7358082N. Foto: Annette Bär

Bilde 2. Dyrøya nord. Mange eksemplar av den rødlistede arten ormetunge (VU, sårbar) ble funnet i de grasdominerte bakkene ned mot sjøen. Foto: Annette Bär

Bilde 3. Dyrøya sør. Bjørkoppslag i lynchheia (UTM33, 0390132Ø 7357541N). Foto: Annette Bär

Bilde 4. Dyrøya midt. Slåttemarka nedfor husene mot vest (UTM33, 0390258Ø 7357620N). Foto: Annette Bär

Bilde 5. Dyrøya midt. Steinhus for ærfugl står spredt i slåttemarka (UTM33, 0390454Ø 7357661N). Foto: Annette Bår

Bilde 6. Dyrøya midt og sør. Bilde tatt fra bolighus midt på øya i sørretning med utsikt over en del av innmarka, samt utmarka bak steingjerdet (UTM33, 0390364Ø 7357668N). Foto: Marit Dyrhaug

Bilde 7. Buøya lokalitet 1. Bilde viser litt av det nordlige området i lokaliteten. Omtrent midt i bildet vises en avlang myr som strekker seg i retning sørvest-nordøst, samt litt åpent vann i tilknytting til myr lengre bort. Bilde er tatt i retning nordøst. (UTM33, 0393564Ø 7360478N). Foto: Thomas H. Carlsen

Bilde 8. Buøya lokalitet 1. Egnert skjøtsel av kystlyngheier i flotte artsrike kystlyngheimråder på Buøya. Foto: Thomas H. Carlsen

Bilde 9. Buøya lokalitet 1. Bilde tatt fra den nordligste haugen i lokaliteten, med utsikt mot sør. Til venstre i bildet vises noe den avlange myra som strekker seg i retning nordøst-sørvest (samme myr som på bilde 7). UTM33, 0393661Ø 7360766N. Foto: Thomas H. Carlsen

Bilde 10. Buøya lokalitet 1. Fattig lynghei i forgrunnen. Bilde tatt midt i lokaliteten, og skog og strandeng ligger utenfor lokaliteten. Bilde er tatt i retning vest med Lovund i bakgrunnen (UTM33, 0392034Ø 7359429N). Foto: Marit Dyrhaug

Bilde 11. Buøya lokalitet 1. Hodestarr, et spesielt innslag ute ved kysten (UTM33, 0392336Ø 7359522N). Foto: Marit Dyrhaug

Bilde 12. Buøya lokalitet 2. Skrint område med artsrik heivegetasjon. UTM33, 0390038Ø 7358130N. Foto: Thomas H. Carlsen

Bilde 13. Buøya lokalitet 3, rikmyr. Nærbilde av nebbstarr (UTM33, 0390443Ø 7358280N). Foto: Marit Dyrhaug.

Bilde 14. Buøya lokalitet 4, rikmyr. Ekstremrik fastmattemyr med stor botanisk interesse (UTM33, 0391981Ø 7359830N). Foto: Marit Dyrhaug.

Bilde 15. Grytøya sør. Mosaikk av tørr og fuktig lynghei omtrent midt i lokaliteten (UTM33 0389442Ø 7357108N). Foto: Marit Dyrhaug.

Bilde 16. Grytøya nord. Gammel låvebru i naturbeitemarka (UTM33 0389609Ø 7357364N). Foto: Marit Dyrhaug.

Bilde 17. Grytøya nord. Grasrik naturbeitemark (UTM33 0389645Ø 7357387N). Foto: Marit Dyrhaug.

Bilde 18. Sauøya. Rik lynghei på Nord-Sauøya, sett fra haugen lengst i nord med utsikt over hele øya. Bilde er tatt i retning sørøst (UTM33 0393429Ø 7360049N). Foto: Maja S. Kvalvik.

Bilde 19. Sauøya. Død einer i lynchheia (UTM33 0393148Ø 7359899N). Foto: Annette Bär.

VEDLEGG 3 – Artsliste

Arter	Dyrøya nord - kystlynghei	Dyrøya sør - kystlynghei	Dyrøya midt - slåttemark	Buøya 1- kystlynghei	Buøya 2- kystlynghei	Buøya 3 - rikmyr	Buøya 4 - rikmyr	Grytøya sør - kystlynghei	Grytøya nord - naturbeitemark	Sauøya - kystlynghei
Agnorstarr					x					
Bakkesøte	x									
Bekkeblom	x		x							
Bjønnskjegg		x		x			x			x
Blokkebær	x	x		x	x			x		x
Blåbær	x	x		x						x
Blåklokke	x									x
Blåknapp	x	x								
Blåkoll	x		x							x
Blåstarr				x	x	x		x	x	x
Blåtopp	x			x					x	x
Brudespore				x						x
Brunskjene						x				
Buestarr		x								
Bukkeblad				x						
Buskfuru				x						
Dikeforglemmegei	x									
Dunbjørk		x		x	x					
Dunhavre	x		x		x					x
Duskmyrull				x						x
Dvergjamne		x		x	x	x		x		x
Dystarr						x				
Einer		x		x	x			x		x
Engfrytle		x								
Engfrytle	x	x	x						x	x
Enghumleblom										x
Engkvein			x							x
Engmarihånd							x			x
Engsoleie	x		x							
Engsyre	x									
Fjellbakkestjerne	x	x	x	x				x		x
Fjellfiol				x						
Fjellfrøstjerne	x	x			x	x			x	x
Fjellmarikåpe	x			x						x

Arter	Dyrøya nord - kystlynghei	Dyrøya sør - kystlynghei	Dyrøya midt - slåttemark	Buøya 1- kystlynghei	Buøya 2- kystlynghei	Buøya 3 – rikmyr	Buøya 4 – rikmyr	Grytøya sør - kystlynghei	Grytøya nord - naturbeitemark	Sauøya - kystlynghei
Fjellnøkleblom	x									x
Fjelltistel	x		x						x	
Fjæretjønnaks						x				
Flaskestarr		x		x				x		x
Flekkmarihand	x	x								x
Flekkmure		x								
Forglemmegei sp.										x
Fuglevikke	x		x						x	x
Geitsvingel	x			x	x			x		x
Gjeldkarve	x									
Gulaks	x		x						x	x
Gulflatbelg			x						x	
Gullris	x		x							
Gulsildre	x	x		x						x
Gulstarr		x		x	x	x				
Gåsemure	x			x						x
Hanekam			x							
Harerug			x							x
Hengeaks	x			x	x					
Hestehavre				x						
Hesterumpe										x
Hodestarr				x						
Hårstarr	x				x			x		
Karve	x									
Kattefot	x	x			x			x		x
Kjevlestarr				x		x				x
Klubbestarr				x	x	x	x			x
Kornstarr	x	x		x				x	x	x
Kransalger sp.						x				
Krekling	x	x			x			x		x
Kvitkløver			x						x	
Kvitmaure	x								x	x
Lappmarihand										x
Legeveronika									x	
Lifiol	x									
Ljøblom	x									x
Lodnerublom	x								x	
Loppestarr				x	x					x

Arter	Dyrøya nord - kystlynghei	Dyrøya sør - kystlynghei	Dyrøya midt - slåttemark	Buøya 1- kystlynghei	Buøya 2- kystlynghei	Buøya 3 - rikmyr	Buøya 4 – rikmyr	Grytøya sør - kystlynghei	Grytøya nord - naturbeitemark	Sauøya - kystlynghei
Loppestarr				x	x					x
Marigras	x		x							
Marikåpe sp.	x		x							
Marinøkkel	x			x					x	x
Markrapp			x							
Mjødurt	x		x	x					x	x
Molte	x	x								x
Myrhatt		x			x	x				x
Myrklegg		x		x	x	x				
Myrmaure										x
Myrtevier				x						
Nattfiol		x								
Nebbstarr		x		x		x	x			
Nyresoleie			x						x	
Ormetunge	x			x				x		x
Reinrose				x						
Rogn	x									
Rosenrot	x									
Rundskolm	x									
Rundsoldogg				x						
Rustsivaks	x			x		x				
Ryllik			x						x	
Rynkevier				x						
Rypebær		x		x	x					
Rødkløver			x							
Rødsildre		x		x						
Rødsvingel	x		x	x					x	x
Røsslyng	x	x		x	x			x		x
Seterstarr										x
Skogstjerne	x	x								
Skrubbær	x	x		x				x		x
Slirestarr										x
Slåttestarr	x	x	x	x		x			x	x
Smalkjempe	x									x
Smalsoldogg						x				
Smyle	x	x								x
Småengkall	x		x							x
Smårørkvein						x				x

Arter	Dyrøya nord - kystfyinghei	Dyrøya sør - kystfyinghei	Dyrøya midt - slåttemark	Buøya 1- kystfyinghei	Buøya 2- kystfyinghei	Buøya 3 – rikmyr	Buøya 4 – rikmyr	Grytøya sør - kystfyinghei	Grytøya nord - naturbeitemark	Sauøya - kystfyinghei
Stolpestarr		x							x	x
Stormarimjelle	x	x		x				x		
Stortveblad	x									
Strandbalderbrå										x
Strandkryp	x									
Svartopp		x								
Sveve sp.	x	x								
Særbustarr				x						x
Taglstarr				x	x	x				x
Teiebær	x			x						x
Tepperot	x	x								x
Tettegras	x									x
Tirilunge	x	x	x							x
Torvmyrull	x	x		x						x
Trådtjønnaks						x				
Tusenblad						x				
Tvebustarr	x									
Tveskjeggveronika	x									
Tyttebær				x						
Vanlig arve	x									
Vendelrot	x									
Veronika sp.			x							
Vier sp.		x		x						
Vill-lin	x								x	x
Vårmarihand				x						
Øyentrøst sp.	x		x						x	x